

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 < 05 >

Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 11.

Egy kis szél.

Szász Domokos »püspök« ur vigan forgatja a börzén az erdélyi eklézsia alapítványi pénzeit. Vigan, de nem mindig szerencsésen. Mikor aztán oda ragad egy-egy nagyobb bankó a börze zsebéhez, a »püspök« ur kedélyesen jelenti, hogy »egy kis szél újra elfújta« a pénzből. Az a legérdekesebb pedig, hogy az eklézsia egyszerűen napirendre tér az »uttoró vállalkozású püspök ur« manipulációjai felett.

Hanem a pénz felett nem térnek olyan könnyen napirendre. Eddig is elég szerény jövedelme volt a helv. hitv. lelkészeknek, most már a pénzalapok is hiányoznak, tehát eszükbe jut az 1848: XX. t.-cikk, s bár ebben szó sincsen a börzejáték megengedéséről, mégis innen várják a megcsappant jövedelmek restaurálását.

Kétszázötven protestáns pásztor gyűlt egybe Seps-Szent-Györgyön, tanácskozni anyagi helyzetének javítása felől. Kálvinisták és unitáriusok ültek békés egyetértésben egymás mellett, megható önmegtartóztatással dobva sutba a háromszáz éves gyűlöletet és feledve el a genfi piacot, amely pedig elég »égető« kérdés.

Sajátságos, hogy mit nem tesz a küzdelem, a kongruáért. Nem régen egyik dunántúli esperesség elhatározta, hogy inkább belép a nép pártba, de az állami

fizetés pótlást nem engedi. Azután az összes egyházmegyei gyűlésekben hangoztatták ebbeli jussukat, míg végre most Seps-Szent-Györgyön helv. hitvallásúak és unitáriusok békecsókot váltanak és össze fogott kézzel indulnak a fizetés pótlásért.

A határozati pontokat illetőleg hamar megállapodtak a következő 5 pontban:

1. A miniszteriumhoz emlékiratot intéznek a protestáns papi fizetés minimumának 800 frtban megállapítására.
2. E fizetés ne terményekben, hanem pénzben legyen kiadva.
3. A három püspök kéressék meg ez ügy támogatására, tudniillik Zelenke Pál, Szász Domokos és Ferencz József.
4. Az összes erdélyi képviselők kéressenek fel az ügy támogatására.
5. Egy nagybizottság alkottassék az ügy szorgalmazására.

Sajátságos a dologban, hogy helyzetük javítása érdekében Szász Domokoshoz fordulnak, ki tőlük alapjaikat elvette, s kinek idáig is nagyon mindegy volt, hogyan élnek pásztorai, csak a börzén ne legyen baj.

Pedig kár ezt a fizetés kérdést éppen most feszegetni, mert nagyon könnyen azt a gyanút kelti, mintha az egyház politikai harcok segéd csapata — zsoldját kérné.

Ez pedig csak nem hihető talán? Hiszen a legelső magyar kálvinista városban hallottuk egy ékes, szavahihető

pásztor beszédjét, ki az egyház politikai javaslatokra czélozva úgy foglalkozott a gyülekezet előtt, hogy ő először magyar s csak azután helv-hitvallású s bár nagy áldozatokat kíván az egyháza részéről az új éra, mégis, ha még többet kívánna is, meg kell adni, ha a haza kívánja. Nos! csak nem gondolhatjuk, hogy ily nagy, önfeláldozó ajánlatnak — szabott ára volna.

Miért tehát hivatkozni az egyház politikai harcok idején tanusított áldozatkész működésre, a fizetés emelés kérdésével kapcsolatban? Akkor az elvekből engedtek, s azt nem lehet anyagiakkal pótolni. Akkor az elvek harcza miatt félre dobták a katolikusokkal való jó viszonyt s ma az anyagiakért békültek volna ki a régi vetélytárral az unitáriusokkal?

Sajátságos, hogy »egy kis szél« mi mindent felkavar és mi mindent hoz fel színre.

Sokkal egyszerűbb volna pedig őszintén csapni a fejszét a fa gyökerére. Bevallani, hogy hibáztak, mikor kiengedték vitelni a templomból, ami a templomé, s mikor beengedték az eklézsiaiban azt, ami nem oda való, a felekezetenküliséget és az elvekké való megalkuvás politikáját.

Nyíltan kell hangoztatniok a revíziót, mely megszüntetné legalább a baj tovább harapódzását, az eklézsiaik szétzúllását a nazarénizmus és szoczializmus felé. Ez az új harc egyszermint szükséges peni-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Füst, — köd.

Irta: PRIGL OLGA.

Együtt jártak Bartosékhoz kosztba Veress László s a szegény Görbe Tóth Péter. Hogy lettek egymásba szerelmesek Veress László és Bartos Tilda? — elmondhatnám, de a kis Tildával szemben nem szeretnék indiskrét lenni. Azokhoz a leányokhoz tartozott, a kik szelid, borongós érzelmeiknek csak úgy ismerik értékét, ha a titok egyedül az övék, — kettőjüké. A kényszerűség vitte rá őket, hogy még egy harmadikat is beavassanak a maguk duettjének harmónikus világába, hogy lenni kellett valakinek rajtok kívül, a ki elérte a pillantást, mely egyikök tekintetéből a másikba röpített.

— Tudjátok, hogy én ugyis nulla vagyok, mondta a szegény Tóth Péter az asztaltársának. A fele lelkem a tiéd, a másik a Tildáé, az »én« nem numerál, sohse titkolózatok előtt. A kettős huzódzott, vonakodott elébb, utóbb megszokták, végül hivatalt is sóztak a nyakába. Megtették levérhordónak. S a szegény Görbe Tóth Péter hűségesen cipelte a megannyi szellemi sóhajtást, szépségesen variált

megszólításokat, sütkérezve a mások boldogságának verőfényében, Megelégedett annyival, — csudálatosan jó fiu volt.

Esténként míg Bartosné a vacsora után nézett, a kettős ábrándjait ő színezte a legszebben. Milyen ragyogó álmái voltak annak a fakó embernek! A szeme fénylett belé, az arca nekiperült:

— Megtörtök akkor is néha, néha . . .

Olyan édesen nevetett fel a kettős. A leány odahajlotta fejét, a kopott fiu keskeny sárga kezére s hízelt neki, mintha csak a testvére lett volna.

Tóth Péter úgy érezte ilyenkor, mintha legalább is a menyországba röpökne. A megdicsőülés glóriája ragyogott homlokán s gyöngéden, szinte félve simogatta meg a Tilda szőke fejét. Hamar elkapta aztán, mint a kinek tűz égette meg az ujjait. A lapot vette elő, vagy leült másolni a Bartosné szakácskönyvét. A régi előcskult, elrongyolódott s Tóth Péter csak ismét az ő anyagi türelméről adott újabb tanubizonyítást, mikor a megannyi receptet szép olvasható betűkkel lepingálta. Pedig hétről-hétre ez a gondolat-öltő robot munka volt a mestersége.

Valami ügyvédi irodába másolatott nap, nap után. Nem mondta soha, hogy bele-

unt volna, a szeme is szinte gyönyörködve kísérté a keze futását.

Tilda levette a kis kerek rájáról a monogrammos finom vászonkendőt s a vállait egyengette. Veress László csodálta a nagy munkát, az ezernyi apró tüöltést. Nagyuri hölgyek szeszélye, a kik kérkedni fognak vele egykor, a maguk minbuszának emelésére használnán fel azt a sugárt, mint a cifra, koronás monogram, a főléjük hajolva dolgozó fáradt leányszemekből ellopott.

— Nem úgy lesz az ezután, — mondta. Az én feleségemnek nem kell dolgozni.

Rágyujt a cigarettájára s az egyik kezével odaszoritja a Tilda arcát az övéhez. Aztán néznek a füsbe s egyet gondolnak mindketten. A gomolygó szürke füst meg csak megy a maga útján. Karsu, tekerős oszlop előbb, majd megritkul s mint valami gyöngén áttetsző köd lepi be a szoba levegőjét. A fodros kacskaringóiba képzelt ezer meg ezer tarka kép lassankint egyszínű sima karpittá változik, mely a valóságot is szürkébb, kopottabb színben mutatja.

Bartosné behozta a vacsorát s legelőbb is kinyitotta az ablakokat. Feltette Tildát a füsttől. Az utcáról beverődött a csipős hideg s fagyos hópinéket kergetett a szél.

Kapható csakis

REICHARD áruházában

Nagyvárad fő-utca

a marburgi cipő-gyár egyedüli főraktára.

KARÁCSONYI AJÁNDÉK

Egy pár gyermek gumi cipő (kalocsni) 80 kr.
Egy pár női gumi cipő (kalocsni) 1 frt 25 kr.
Egy pár férfi gumi cipő (kalocsni) 1 frt 50 kr.

Uri és női cipők, valamint legújabb divatu nyakkendők mélyen leszállított árban.

tenczia volna az előbbi elhibázottért. A fizetés rendezés útjába pedig senki sem áll, mert méltó a munkás az ő bérére, az természetes.

Ámbár az is természetes, hogy ha kárt tesz a munkás a rá bízott munkában, akkor leszoktak huzni a fizetésből, nem felemelni.

A hiba csak akkor szűnik meg, ha jóvá tétetik, e nélkül újabb és újabb hibák forrásává lesz.

Tegyék jóvá amit elhibáztak, segítsék diadalra jutni a revíziót s akkor lesz pénz a fizetés emelésre is, de most még elnyelik — az állami anyakönyvek 100.000-rekkel emelkedő kiadásai.

Nem kell félni az orvosságtól, ha keserű is — egészségükre fog válni.

P—y.

Az új incompatibilitási törvény.

Megbízható forrásból jelentik:

Az összeférhetlenségi törvény revidálására kiküldött bizottság jövő héten megkezdí munkáját. Rohonyi Gyula előadó 12 pontból álló *Questionnaire*-t terjeszt a bizottság elé. A munkát két szempontból veszi szemügyre az összeférhetlenségi ügyeket: *érdek-összeférhetlenségi* és *közjogi* összeférhetlenség szempontjából. Előbbire az előadó tervezet nem céloz lényeges megszorítást az eddigi gyakorlat-hoz képest, ama fellelésből indulva ki, hogy a képviselői függetlenség garanciája tulajdonképpen magában az egyénben fekszik. Lényeges kiterjesztést fognak azonban nyerni a közjogi incompatibilitás esetei, s így a *közös miniszterek* összeférhetlenségei törvényesen statuáltak, ugyancsak a *főrendiek* összeférhetlensége. Be akarja hozni az előadó, angol mintára a érdekelt szavazatok utólagos megsemmisítését és a szavazati arány kiigazítását. Egyebekben álláspontja az, hogy az összeférhetlenség nem mérhető ki teljesen, hanem azok organikus beillesztésének a választási törvény reformjánál lesz.

Görbe Tóth Péter is abbahagyta az írást. Az erős légáramlat lefújta a gondosan egymásra rakogatott, papírszeleteket. Ugy szedegette fel a földről. A vér a fejébe szökött, homlokán két vastag ér dagadt ki s arca érintette a Tilda flanel-ruhájának szélét. Maga se tudta mit tesz, mikor hirtelen megcsókolta azt a parányi szegélyt. Szíve erősen verni kezdett, — feje szédült. Aludni se tudott akkor éjszaka, annyira bántotta a lelkiismeret. Ha László észrevette volna . . .

. . . Veress László engedett a Tóth Péter rábeszélésének:

— Jó, eljegyzem s egy év alatt meg lesz az ügyvédi diploma.

— Még hamarabb is, — vélte Tóth Péter.

— Tildáért jól állok, — mondta Bartosné, 3 azaz két évig is elvár. Nem is olyan sok az . . .

Pedig Tilda akkor éppen azt gondolta magában, hogy az a kétszer háromszázhatvanöt nap egy örökkévalóság.

Hanem azért csak morzsolgatták a heteket s ha Tilda hamarabb bevégezte a rendelt munkát, — a maga monogramjait kezdte himegetni. Édes, szerelmes gondolatot kötött minden szálához, a tüje pattogása is csak mintha mindig arról beszélt volna.

Veress László meg tanult szorgalmasan, maga se hitte, hogy olyan jó esze van. Szinte kapatták a tanárai s utóbb meg már követelte is hogy kényeztessék. Szerencsés fiú, — mondogták a barátai. Jövője van, — pompás jövője. Bámulói is akadtak s egy-két bohém pajtásai, kik agukkal vitték a kávéházakba, a maguk külön klubjába. Veress László uszott a jövődicsősége felé. Nem komisz papiros cigarettákat szit többé, hanem a legfinomabb

Mit hoz a jövő?

E héten volt a pénzügyminiszter expozéja és a költségvetés betérjesztése. Az állami költségvetésre természetesen befolyással van a gazdasági válság.

Befolyással van pedig a kereskedelem-ügyi és a földmivelésügyi tárca előirányzatára a pénzügyi tárczára gyakorolt befolyását, majd csak a zárószámadásoknál fogjuk látni, mikor az adók behajthatatlansága fog helyet szorítani magának. A két előbbi tárczába e szempontból belékerült tételek ezek:

49,325 frttal magasabb összeggel irányoztatik elő az ipari és kereskedelmi célok szükséglete oly célból, hogy a mostoha gazdasági viszonyok közt levő vidékek lakosságának a gyári és háziipar terén való foglalkoztatása, ugyancsak a kisiparosoknak modern munkaeszközökkel leendő ellátása érdekében fokozottabb tevékenységet lehessen kifejteni.

Összesen 871.952 frttal növekszenek a földmivelésügyi tárca rendes kiadásai.

A szükségletek e jelentékeny emelését általában véve mezőgazdaságunk válságos helyzete teszi megokhltá, melynek javítása érdekében a kormány hathatósabb tevékenység kifejtésére van utalva.

126,143 frtnyi többszükséglet jelentkezik a mezőgazdaság különböző ágainál, főképpen a kertészet és gyümölcsészet fejlesztésére, a kísérleti intézmények kibővítésére s a gazdaközönség folytonos tájékoztatása, értelmiségének emelése céljából egy *»Néplap«* kiadásával járó költségekre.

23,567 frttal emelkedik a mezőgazdasági statisztika szükséglete, mely többlet kizárólag a külföldi képviselőinknél alkalmazandó mezőgazdasági szaktudósítók díjazására lesz fordítandó: 147,000 frtnyi többlet irányoztatik elő a mezőgazdasági munkás és cselédlányok kiadásánál oly célból, hogy a hosszabb időt egy munkaadónál töltött gazdasági cselédek és munkások jutalmazására, munkáslap és nyomtatványok kiadásának támogatására, munkás segélyegyletek létesítésére s ilyenek támogatására,

végül a gazdasági munkálatok zavartalan menetelésének biztosítására megfelelő eszközök álljanak rendelkezésre.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 11.

Berzeviczy Albert elnökölt és hamarosan harmadszor is megszavaztatván a községi helynevek törvényét, a Ház mindjárt az ülés elején áttért a

mezei munkások viszonyának rendezéséről szóló törvényjavaslatra.

Pader Rezső szólalt föl először. A gazdák nagyrészt letértek — ugymond — az emberiség, a szeretet utjáról, a munkások odahagyták a törvényesség, a kötelességérzet ösvényét. A javaslat nem öleli fel mindama kötelezményeket, melyekre szükségünk van, nem gondoskodik a munkások családi életének tisztaságáról, erkölcsi életének szilárdságáról. Minden gondja az államnak; a policialis rend fentartása. A vallás ápolásával nem törődik. Ennek következménye aztán az olyan felhívások, amilyen nemrég is *»Földmives«* czímen megjelent, felszólítván a munkásokat, hogy hagyják oda a vallásosság utját.

Buzáth Ferencz: Most ne vessenek! (De-rültség jobbról.)

Pader Rezső végül felhívja a kormány figyelmét a munkás kérdés társadalmi ellentéteinek kiegyenlítésére. A javaslatot elfogadja. (Helyeslés.)

Kristóffy József: A javaslatban kettős nemzeti érdeknek kell kifejeződnie. Egyik, hogy a magyar birtok csak magyar kezekben tartassék meg; a másik, a magunk fajtájából származó munkások sorsának javítása s a munkásoknak a magyar nemzet számára megtartása. (Helyeslés.) Utal azon kegyetlen harcokra, mely az Alföldön dúl a munkások között, melyeket, ha le nem szerelünk, országos csapás származik belőlük. Ezért a javaslatnak nem lehet más és az is a czéja, hogy a szerfölött terjedő agrár-szociálizmus kinövéseit kiirtsa kettős módon: méltányos és engedékeny felfogással a munkások iránt, kellően szigorú intézkedésekkel az izgatók és munkamegtagadók ellen, első tekintetben biztosítani kell leg-

S bizony ugy el is ment tőle az idő. Majd félesztendő telt el, hogy a sort az írásra terítette.

Hanem a szegény, Görbe Tóth Péternek nagyon jó gondolatai szoktak támadni. Reszkett ugyan a keze míg a Veress László előkelő, széthányt írását utánozni megtanulta, hanem azután Tilda minden második nap olvashatott levelet a vőlegényétől. Gyenge rózsaszín papírra írva, szebbnél szebb, édes, szerelmes szavakat.

— Tán még jobban szeret mint eddig, — gondolta boldogan a kis Bartos Tilda. Két égő piros folt gyult ki arcán az izgalomtól, — kívülről is tudta egynémelyiket. Erekléként mutogatta Tóth Péternek s aztán türelmesei szedte az orvosságot. Valahogy a boldogság nagyon emésztette, — olyan gyöngé, finom lett, mint valami ködkép. Néha köhögött is, bárhogy akarta titkolni.

Egyszer aztán nem volt a kit Tóth Péter szerelmes levelekkel csalogasson, pedig már olyan jól beleélte magát a szerepébe. Csak ugy elmúlt a kis Bartos Tilda mint a hogy elmúlt a könnyű fehér nyári felleg, a kit a rátűző nap éget el. Novelisztikus közhely ez a hasonlat. Az ismerősei azt mondták, hogy nagyon sokat himezett, meg hogy már benne volt a familiájokba ez a betegség.

. . . Füst, köd elszáll, ragyogó ábrándok megfakulnak. A dicsőség nemkülönb.

. . . Fagyos eső kopog ablakomon s az egyhangu zajba ábrándosan vegyül bele a távolról hallatszó cigányzene:

. . . Vissza nem jön a mi elmúlt . . .
Siratjuk a legszebb álmunk,
Temetjük a boldogságunk . . .

szivarokat, mikkel reménykedő apák kínálgatták egyre-másra. A finom illatu, kacskaringós füstoszlop ragyogó képet mutatott neki, a terjengő kékes füstfátyol szinte betakarta amazt, a mibe valamikor ketten néztek.

Veress László az ambíciójának élt s a maga remélt dicsősége mindjobban behálózta a szívét, lelkét.

Az ambíció nem terem ám két szobás lakásban, szerelmes feleség mellett, a ki kötve tartja az urát. Az ambíciózus ember, a hogy felhuzta ujjára a karikagyűrűt, — egyszeribe fele értékére száll le, a kit nem protegálnak többé a felnőtt leányokkal megáldott befolyásos apák kiket a viszontszolgálat reményében biztosított esetleges parthiek ösztönöztek addig.

Veress László mindazonáltal nem a szakítás gondolatával dugta zsebre a jegygyűrűjét, mikor a tanácsosék estélyére készült. Csakhogy mert mondom jobbnak látta, de meg szinte ő maga is fesztelenebbül mulatott. Csodálatos szféra volt az, melybe jutott; parfümös, bódító levegő, ragyogó világ. Két, három napig zsibongott tőle az agyveleje. Szép asszonyok odavetett bókjai, karsu, finom, előkelő lányok szerelmes nézése hypnotizálta. A karikagyűrűje ott szomorkodott az íróasztala fiókjában azután mindig. Minek hordaná, hisz az ugys csak külsőség, a szívében azért csak hűsleges maradhat.

Egykedvűen bontogatta a Tóth Péter levelet, majd meg bosszankodott.

A szegény egyeneslelkű ember dorgálta a levélben, hogy így, amugy, többször is gondolhatna a menyasszonyára, — a leány egyre busul.

— Falusi affektáció, mérgelődött Veress. Nem érek rá, — írta vissza Péternek kurtán.

alább a munkás nyári munkáját, megállapítani a bérminimumot. Különösen a terményben való részesedés minimumát, aztán a jogviszonyok rendezése dolgában a munkás érdekeinek őrzésére oda kell állítani a közg. hatóságot. Ismeri az alföldi munkás természetét. Az a szerződés megkötésekor másodrendű dolognak tekinti a pénzbeli bért, a főszólt a terményben való részesedésre fekteti. Ennek minimumát kell mindenekelőtt megállapítani. Ha a munkaadót s munkás érdekeiben erősen elköteleztük: Kell, hogy a munkást is kötelezzük szerződésileg elvállalt kötelesegeinek teljesítésére. Gondoskodni kell annak a lelketlen eljárásnak megszüntetéséről, mely szerint a munkaadók valóságos uszortát vesznek a munkáson, ezérféle szolgálatot követelvének azoktól. (Élénk helyeslés.) Meg kell szüntetni a munka-uzsorát. Ez iránt a miniszter gondoskodjék a végrehajtási rendeletben. A javaslatot elfogadják. (Élénk helyeslés és tetszés.)

Makkfalvay Géza a munkásviszonyok alakulásáról szól, mely társadalmi mozgalmat a *kenyer* kérdése idézte elő. Ezek kiegyenlítésében ügyelni kell arra, hogy a gazda ne veszélyeztesse termését a szerződések megszegésekor, a munkás ne kockáztassa megélhetését a rész megállapítandó csekélységével. Ezért helyes a minimum megállapítása. A javaslat büntető határozataira szükség van. A javaslatot jónak tartja, bár hibák vannak benne, de ezeket a részleteknél ki lehet korrigálni.

Öt perez szünet.

Sima Ferencz: **Makkfalvay**val szemben kimutatja a javaslat veszélyes voltát. Czáfolja **Makkfalvay** egyes állításait.

Makkfalvay: Nem ezeket mondtam!

Sima Ferencz: Lesz még alkalma helyreigazítani. Lesz időnk minden pontnál tüzetesen felszólalni. (Derűtség.) Ugy is gondoskodni fogunk, hogy az idén ebből a javaslatból ne legyen törvény. (Élénk derűtség.)

Egy törvény, mely a munkások bajával, viszonyával foglalkozik, ama munkásokéval, kiknek verejtéke öntözi és teszi termővé a magyar földet: első sorban humanus és igazságos kell, hogy legyen. (Helyeslés a szélsőbalon.) De épen ez hiányzik a javaslatból. Csak a csendőrszorongók csillognak elő belőle.

Makkfalvay: Az izgatók ellen!

Sima Ferencz: Izgatók? No ha a liberális és demokratikus elvek hangoztatása izgatás, akkor én tisztességes dolognak tartom az izgatást. **Sima** ezután (1/4 1-től kezdve) kibeszélte az egész ülést, megkezdvén mindjárt a javaslat ellen bejelentett okstrukcióját.

Beszédje alatt hire futott, hogy a ház előtt munkás-tüntetés van.

Sima után **Darányi** hevesen **Simának** támadt, *nyílt lázítónak nevezte, ha ezért embervér fog folyni, felelős lesz érte.*

Fáy István interpellált italméresi ügyben, **Rakovszky** pedig azért, hogy mióta a trencsényi törvényszék várnai választás miatt feljelentett **Kloch** és társai elleni ügyét 9 hónap után még ma se tárgyalta.

A Ház előtt munkások csoportosultak, a rendőrség visszaszorította a tüntetőket. A tüntetők dühösen kiáltották: Le Darányival, le a munkás törvénnyel! Nyolcz tüntetőt elfogtak.

Biharvámegye közgyűlése.

— Háromszáz tárggyal. —

Biharvámegye törvényhatósági bizottsága szerdán, december hó 15-én délelőtt tartja téli közgyűlést.

A tárgysorozat ez alkalommal is oly terjedelmes, mint más megyei közgyűléseknél, háromszáznál több ügyet fognak elintézni, — természetesen két nap, mert az első napot a fontosabb ügyek veszik igénybe.

Természetesen a törvényhatósági tagokra

a legtöbb vonzerőt a **Lovassy** Andor nyugdíjazásával megüresedett első aljegyzői állás betöltése fogja gyakorolni.

Legtöbb kilátása van arra, hogy a vármegye közönsége méltányolni fogja azt az ernyedetlen, buzgó munkásságot, melyet **Barányi** András II. aljegyző és **Keszthelyi** Zoltán III. aljegyzőnél hivataloskodásuk alatt tapasztalt s más pályázók mellőzésével őket fogja az igazán kiérdemelt előléptetésben részesíteni.

Ezenkívül igen fontos még az a kérvény, melyet a belügyminiszter küldött le a vármegyéhez.

A sarkadiak kérvénye ez, a melyben kéri a minisztert, hogy Biharvámegyből átkebeleztesse a szomszédos Békésvámegyébe.

Mélyen sajnáljuk a sarkadiak ezen lépését s nemzeti szempontból sem tartjuk helyesnek. Biharvámegye az igaz, hogy olyan nagy területű, miszerint csak a terület kevesbedését és lakosainak némi apadását fel sem vennők, azonban ha a lakosság anyanyelvét tekintjük, a magyarság gyöngítését látjuk e megyében.

Ehhezszük, hogy Biharvámegye, különösen az utépités tekintetében, mostohán bánt el a sarkadiakkal szemben, azonban ennek az orvoslására van más út és mód, mint a szomszéd megyéhez való átpártolás.

Erősen hiszszük, hogy Biharvámegye törvényhatósága tiltakozni fog a kérelem teljesítése ellen s a belügyminiszter sem fog beleegyezni az átsatolásba. A kellőmellen úgy jó intőpélda Biharvámegyére a jövőre nézve.

A közgyűlés tárgysorozatából közöljük a következő fontosabb ügyeket:

A megüresedett I. esetleg II. aljegyzői állás választás utjáni betöltése.

Az igazoló választmány megalakítása.

Öt közigazgatási bizottsági tag helyének betöltése.

Határozathozatal, hogy az árvapénzek melyik pénztintézetben helyeztesse el.

A belügyminiszter leirata kapcsán Sarkad község kérvénye Békésvámegyéhez csatolásuk iránt.

Nagyvárad város megkeresése az iparoktatás fejlesztése iránt.

Zólyom vármegye pártolás végett megküldött felirat a szabadságbarcz 50 éves fordulójának megünneplése tárgyában.

A III. oszt. megyei irnokok lakbér felemelése iránti kérelmük.

A megyehajduk kérelme hasonló ügyben.

A borellenőrző bizottságok megalakítása.

A gáborjáni berettyó-híd költsége.

A bihari honvéd-emplék területének ügye.

Nagyszalonta utca-kövezési ügye.

A nagyszalontai gymnasiumnak főgymnasiummá emelése s az erre megszavazott 50 ezer forint.

A járás irnokok drágasági pótléka.

Az érmihályfalvai mértékhitelítő hivatal felállítás.

Az árvaszék előterjesztése munkaerő alkalmazásáért.

Klobusitzky Béla kérelme időhaladékért a szilágysomlyó-margittai h. é. vasut kiépítésére vonatkozólag.

A párisi kiállítás ügyének előmozdítása.

A Biharvámegyei kör- és a Régész-egylet segély iránti kérelme.

Popper István a f.-derna-paptamási h. é. vasutra 100,000 frt részvény jegyzését kéri.

Mintegy 100 községi számadás is van a tárgysorozatban.

Bezárták az iskolákat.

— A közegészségügyi bizottság ülése. —

Közel két hónapja, hogy Nagyváradon a kanyaró erősen uralkodik a gyermekek között. Az iskolákban, főként az elemi iskolákban, tömegesen hiányoznak a tanulók, részint kanyaró-

betegek, részint a családokban bekövetkezett megbetegülések miatt ki vannak tiltva az iskolákból.

A baj V.-Olasziban, a Réten keletkezett, most már azonban a többi városrészekbe is elharapódzott a járvány, sőt Ujvárosra és Kantonvárosra tömegesebb a megbetegedés.

Szerencsére azonban a járvány igen enyhe lefolyásu, amennyiben daczára a már közel 200 kanyaró betegedésnek, *egyellen halálozást még nem okozott.*

A járvány terjedésére a mostani egészség-telen, nedves időjárás rendkívül kedvező.

A városi közegészségügyi bizottság tegnap hosszasan tanácskozott s az *összes elemi iskolák és óvodák bezárását* mondotta ki.

Az ülés lefolyása a következő:

Dr. Grósz Albert elnöklete alatt jelen voltak: dr. Berkovits Miklós, dr. Baróthy Ákos, Guttman József, dr. Döry Ferencz, dr. Konrad Márk, dr. Mayer J., Papp Oszkár ezredorvos, dr. Kutiák Ágoston és Szüts Dezső.

Dr. Baróthy Ákos tb. főorvos előterjesztette, hogy a kanyaró az iskolákban erősen terjed. V.-Olasziban, ahol a betegség fellépett már szünetfélben van, de kiterjedt V.-Ujvárosra és Velence-Váraljára. Ezt bizonyítja adatokkal. Várad-Olasziban november hónapban megbetegedett 60 gyermek, december 1-től 11-ig 12 gyermek; V.-Ujvárosra november hóban 49, december 1-től 11-ig 53; Velence-Váralján november hónapban 16, december 1—11-ig 12.

Minden elemi iskolában és óvodában van beteg; naponként 5—27 gyermek hiányzik egyes osztályokból. A polgári fiu és leány iskolákban csak néhány kanyaró beteg van. A reáliskolában 2 beteg van, míg a gymnasiumban egy sincs.

A karácsonyi szünet úgy is itt van s így az iskoláknak újévig leendő bezárásával a tanügyre nem háramlik nagy veszély. Indítványozza, miszerint december 16-tól január hó 6-ig (talán 7-ig, mert 6-ika ünnep) az összes községi és felekezeti elemi iskolákat és óvodákat zárják be.

Dr. Döry Ferencz és dr. Kornstein Lajos a bezárás ellen nyilatkoztak, míg dr. Konrad Márk, Guttman József, dr. Papp Oszkár ezredorvos a bezárást szükségesnek tartják.

A szakbizottság véleményezi a polgármesternek, hogy decz. 16-tól január hó 7-ig az *összes elemi iskolák és az óvodák (a bölcsődék kivételével) bezárassanak.*

Ezután véleményezésre került Szabolcs-vámegye átirata, melyben a belügyminiszterhez intézett feliratának pártolását kéri.

A feliratban Szabolcsmegye azt kéri, hogy a miniszter a difteritisz elleni védőoltást kötelezővé tegye 14 éves életkorig; az állam ingyen adja a Behring-féle gyógyszerumot s a védőoltást teljesítő orvosokat az állam díjazza.

Dr. Baróthy Ákos a feliratot nem pártolhatja, mert a Behring-féle szerum immunitása még a tudományos vizsgálatok alapján nincsen bebizonyítva. Legfeljebb 6 hétig immunis s így egy 14 éves gyermeket hányszor kellene beoltani. Kötelezővé sem lehet tenni, mert az orvos úgy gyógyít ahogy legjobbnak véli.

A felirat pártolását nem véleményezték.

A Pewny-Takács hangversenyhez

Küszöbén állunk már a **Pewny-Takács** féle hangversenynek, az idei szezonnak legérdekesebb hangversenyének.

A rendkívüli érdeklődés, melylyel városzerte a hangverseny elé tekintenek, minden esetre örvendetes körülmény.

Mert az ily érdeklődés mindig a jó izlés és az igazán művésinek megértésén alapszik.

Kitünő művészi erő mind a két szereplő és első rendű a zongorista, a ki őket kíséri. A műsor pedig oly válogatott és oly becses számokból áll, hogy a legkényesebb izlésű műértő is igazán örömmel olvashatja azt.

Java tehetség vállalkozása ez a hangverseny; elsőrendű zeneszerzők legjobb termékei adják a műsorát.

A műsor 8 számból áll; szebbnél-szebb dolgok. A »Hamlet« nagy duettje, a »Bajazzók« kettőse, a »Hunyady László« La Grange-áriája és a Schumann-dalok, — ez a 4 szám, — a zeneirodalom valóságos gyöngyei — adja a hangverseny művészi slágerjét; s hogy Takács és Pevny fogják énekelni, annak minden műértő és laikus csak örülhet.

Azonban a Takács magyar dalai és Pevny három kisebb dala is bizonyosan olyasfélék lesznek, a melyek várakozáson felül hatnak, mert egyszerű, igénytelen dolgok, de a művészi előadásban fogják a meglepőleg szép kifejezést megtalálni.

A zongora-kíséretet játszó művész maga elsőrendű e nemben. Magán játéka is nagy vállalkozás, mert az a 4 darab, a mit előad, klasszikus, nehéz és kényes dolog. Ha azonban vállalkozása sikerre visz, éppen nem marad művésztársai — az énekszámok előadói — mögött.

Nagy vállalkozás, de nagy sikerrel biztató előjelek is vannak a hangversenyt illetően és ez a nagy érdeklődés, a mely általános, méltó és indokolt, megtalálja majd a sikerült hangversenyben mindazt, a mit várt, a mit keresett s mire mint bizonyosra el volt készülve.

Dr. Demek Győző könyve.

A nagyváradai főreáliskola tanári kara sokoldalú elfoglaltsága mellett is tud találni időt mindig a közreműködésre, ha az ismeretek nagyobb körben való terjesztése, vagy az oktatás előmozdításáról van szó. Tudományos népszerű felolvasásoknál mindig ott vannak, sőt a könyvpiacra is nem egynek ismert neve van.

Dr. Demek Győző is nem csak szóval, de írással is szolgál akarván a tanügyet és segíteni a tankönyvek mindenki előtt ismert mizériáin, egy német nyelvtant irt ujabban, mely sok középiskolába be van már vezetve és kommentárt, Lessing Náthán der Weise című költeményéhez. Ez utóbbi munkájáért nagyon kellemetlen honoráriumban részesült azon helyről, honnan joggal támogatást és buzdítást várhatott volna. A munkát egy ember megbírálta és annak jelentése alapján a miniszter nem engedélyezte. Ez a »nem engedélyezés« illetően megokolásából oly nagy megütközés lett, hogy még a német császár fülébe is eljutott, ki Zichy Jenő előtt esodálkozásának adott kifejezést a kormány eljárása felett. Zichy interpellálni akart, Wlassics pedig levélben dementál a német császárnál, hogy rendelete nem akar német remekíró-irtás lenni.

A »Nemzeti Iskola« cz. tanügyi közlöny a következőket írja ez ügyben:

Brutalitás. A közokt. miniszterium Hivatalos Közlönyének decz. 1-én megjelent száma közli 1897. évi 2904. eln. sz. a. azt a most már hírhedtté vált rendeletet, melylyel a miniszter Demek Győző dr. főreáliskolai tanárnak Nathan der Weise kiadását nem engedélyezi »mivel a bíráló által kimutatott fogyatkozásokban szenved és mivel e műnek középiskolákban való olvasatását különben sem tartja korszerűnek«. Magáról a könyvről nem szólunk, a miniszteri döntés ellen ugy sinez fellebbezés; de igen is meg kell botránkoznunk a nem engedélyezés megokolásában, mely a költeménynek olvasatását az iskolában, »nem tartja korszerűnek.« S ezt a tapintatlan, elhamarkodott ítéletet a miniszterium még brutalitással is tetézte, midőn a bécsi Fremdenblatt kikelt a miniszteri rendelet izléstelensége ellen. A helyett, hogy a hibát belátva, a rendeletnek legalább ezt a részét visszavonták volna, hivatalos értesítést küldött a miniszterium a Pester Lloyd-hoz, amit aztán a többi lapok is átvettek, s ebben egyszerűen letagadja a hivatalos számmal ellátott s a Hivatalos Közlönyben megjelent rendeletet, kijelentve, hogy a könyvet csak azért nem engedélyezték, mivel ma-

gyarázója nem tud németül. S ezek az urak képesek pellengére állítani az ország színe előtt egy állami iskolában működő tanárt, szemébe vágják, hogy nem tud németül, *noha a német nyelvből és irodalomból tanári és doktori oklevelet szerzett és évek óta tanítja a német nyelvtant állami középiskolában*, s mindezt csak azért, hogy letagadhassák a maguk hibáját és tapintatlanságát. Vajjon mit gondol a miniszter ur, ez-e a legjobb módja annak, hogy — amit oly gyakran haugoztat — emelje a tanárság erkölcsi értékét s becsülést és tiszteletet szerezzen a tanári munkának?

Bizony tapintatlanság, de vastag, egy oly megnyerő szereplésű és tudományosan képzett tanárral szemben, mint Demek, így nyilatkozni a felsőbbeknek.

Igy megölik az ambíciót, megbénítják a munkakedvét a tanároknak.

A fizetés emelés alatt pedig csak nem azt értette a kormány, hogy ilyenféle apró pénzzel fogja kifizetni a tanárait?

Ha pedig a bíráló ur azt ambíciósnálja magának, hogy ő a német tudomány szuverén birtokosa, úgy rukkoljon ki ő ujjabb tankönyvekkel, mert eddigi tankönyvei mind nagyon rászorulnak a revízióra.

Budapest, deczemb. 11. (Saj. tud. táv.)

Demek dr. munkájának ügye, egy sajnós félreértés által mind a tudós szerzőnek, mind a miniszternek kellemetlenségeket okozott. Az ügy személyes érintkezés útján rendeztetett és e félreértés tisztázva lett. Dr. Demek munkája némi kisebb formalitás megváltoztatása mellett engedélyezve és ajánlva lesz.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Deczember 15. Megyei közgyűlés d. e. 9 órakor
Deczember 15. F. Pevny Irén és Takács Mihály a m. kir. Opera tagjainak hangversenye.
Deczember 16. Iskolaszéki ülés a városházán.
Deczember 19. D. e. 11—12-ig vasárnapi népszerű felolvasás: »Visszapillantás a butorasztalosság történetére.« Tartja: Domokos Andor.

* **Egyházi ének.** Ma, a boldogságos szűz szeplőtelen fogantatása ünnepének nyolczada alá eső vasárnapon, délelőtt fél 12 órakor a várad olaszii templomban tartandó szent misén a főgymnásiumi ifjuság vegyes énekkara három egyházi énekkel működik közre a hívek áhitatának emelésére. Az ifjak Zsazskovszky Edének »Oh életünk reménye« című négy hangu Mária énekét és Mozartnak »Ave verum«-át adják elő Szmetka L. Ödön tanár vezetése mellett.

* **A vasárnapi népszerű felolvasás tárgyában.** A millenniumi kiállítási kitüntetések a nagyváradai kerületi bizottság f. hó 12-én vasárnap d. e. fél 12 órakor tartandó ülése alkalmából a keresk. kamara helyiségében ünnepélyesen osztatván ki. — mivel azon ugy az iparosok, mint a rendezőség köréből többen érdekelve vannak, Potássy János ur felolvasása (Legközelebbi bolygónkról) a polgári fiu iskola helyiségében a szokott időtől eltérőleg d. e. 10—11 óráig tartatik meg, honnan az érdeklődők a szomszédságban levő kereskedelmi kamara helyiségébe vonulnak át. Nagyváradon, 1897, decz. 11-én. Szüts Izsó, ipariskolai gazgató.

* **Rendkívüli választmányi ülés.** A nagyváradai kath. kör választmánya holnap hétfőn, deczember hó 13-án este fél 6 órakor rendkívüli ülést tart, melyre az elnökség s a választmány tagjait meghívja. — Az ülés a kör helyiségének kibővítésével áll kapcsolatban.

* **Elnökválasztás a jogakadémián.** Tegnap d. u. 5 órakor gyűltek össze a jogászok dr. Molnár Imre tanár elnöklete alatt, hogy olvasókörük elnökét megválasszák. Az egyik

jelölt, Thury László még a szavazás megajtése előtt kijelentette, hogy az ifjuság egységének megóvása végett az elnöki állást el nem fogadja s a jelöltségtől visszalép. Pártja helyébe Lukács Ödön IV. éves joghallgatót jelölte s a választás közte és Örley Dénes közt történt meg, melynek eredményeként Örley Dénes 36 szóval 15 ellen az olvasókör elnökévé választatott. A tisztikar többi tagjait következőleg választották meg: alelnök: Hegyesi Pál III. é. jh., főjegyző: Papp János II. é. jh., pénztárnok: Beliczay Elek II. é. jh., ellenőr: Benkő Ernő III. é. jh., aljegyzők: Fráter Pál és Medvigy István I. é. jhk, bizottsági tagok: Eleméry Ferencz, Géher Lambert, Némethy Ferencz, Habókay Béla IV. é. jhk, Millye Gyula, Puskás Béla, Küttel Károly, Bartos Elemér III. é. jhk, Thury László, Szolnok Jenő, Jelenffy Béla, Nuszbek Sándor II. é. jhk, Olasz Béla, Szokoly Tamás, Schweiger Endre, Medvigy Gábor I. éves joghallgatók.

* **Szaniszló Ferencz emlékezete.** Nagyvárad egykori apostoli szellemű nagy püspökének: boldog emlékü Szaniszló Ferencznek lelki üdvéért holnapbuzgó, hó fohászt bocsát az egyházmegye közönsége és lelkipásztorainak sokasága. Emléke él köztünk s az a néma ércszobor tanuja az utókor, de különösen egy áldott lelkű főpap hálájának. A mező-keresztesei r. katolikus hívek hálájuknak jeléül egy díszes koszorút helyeznek a szobor talapzatára, a többi közé. Megérdemli, mert az Ur szolgája volt, utolsó lehelletéig. — Holnap hétfőn reggel 9 órakor rekviemet tartanak a székesegyházban Szaniszló Ferenczért.

* **Az ezredéves kiállítás kitüntetései.** Az ezredéves kiállítás bizottsága ma, vasárnap tartja végülését, melyen a kiállításban kitüntetett kiállítóknak kiosztják a díjakat és okleveleket. Biharmegye és Nagyváradról mintegy 50 kiállító nyert díjat. Elég szép ebből a pogány Biharországból.

* **A női ipariskola sikere.** Rövid másfél év óta áll fenn Szedlarikné Dudinszky Anna nőipariskolája Nagyváradon. Elég volt e rövid idő, hogy ez a minden tekintetben hézagpótló intézet elismerést, becsülést vivjon ki. A jövőben sok családnak tisztességes, biztos existenciát nyújt ez intézet a szegény leány gyermekek okszerű foglalkoztatásával. A jobb módúak pedig a munka kedveltetésével. A Dudinszkyké nőipariskolája a város kiküldöttei előtt is mindig elismerést szerzett.

* **Sikeres birói vizsga.** Zana János kir. törvényszéki aljegyző, mint értesülünk, kiváló sikerrel állotta ki a birói vizsgálatot a napokban Budapesten.

* **Athelyezett táborig segédlelkész.** A tegnapi hivatalos hozza a honvédelmi miniszter rendelete értelmében folyó év végével a közös hadsereg tartalékából a honvédség tartalékába áthelyezett segédlelkészek névsorát; amelyből közöljük, hogy Tarnai Károly segédlelkész a közös hadsereg állományából, a nagyváradai 4. honvédkiegészítő parancsnokság nyilvántartásába való beosztás mellett a honvédség tartalék állományába áthelyeztetett.

* **Helyettes rendőrbiztos.** A Nagyvárad város közigazgatási bizottsága által állásától felfüggesztetett Lőrinczy Gyula rendőrbiztos helyére Beöthy László főispán Kretz György III. éves joghallgatót helyettes rendőrbiztossá kinevezte.

* **Osztálysorsjáték.** Tegnap kezdtek meg a Vigadó kistermében az osztálysorsjáték második osztályának a buzását. A közönség nagy érdeklődést tanusított a sorsolási iránt és csaknem zsufozásig megtöltötte a termet. Az érdeklődést nagyban felesigázta az a körülmény, hogy két nagy nyeresemény volt kisorsolandó: a 70.000 koronás és a 12.000 koronás. Nagy izgatottság közepette hirdették ki mindkét nyerőszámot.

A 70.000 koronás főnyeremény az 1317. számú sorsjegyre esett.

12.000 koronát nyert az 1128. sz.

5000 koronát 23765. sz.

2000 koronát 17450. 83131. sz.

1000 koronát 11106. 51582. 68160. 72360.

94567. sz.

500 koronát 1885. 4243. 7221. 16163.

56074. 60939. 82690. sz.

300 koronát 5241. 15616. 16801. 31331.

32119. 36971. 42905. 44898. 54671. 55670.

60355. 78225. 86226. 88803. 95879. sz.

A 76.000 koronás főnyeremény sorsjegye négy különféle vidéki nevű birtokában van. Ezeket sürgősen lepték meg az örömhírrel.

* **Bün-krónika.** Pap József kalásai lakos kárára nov. 26-án a kerületen udvarán levő zárt óljából egy kővér szőke szőrű koeza sertés 80 frt értékben ismeretlen tettes által ellopott. A tettes eddig elő nem került. — Rác Gyula bölesi pusztai lakos kárára 1 db. sertés 60 frt értékben; Dandó Ferencz u. o. lakos kárára 4 db. 4 hónapos malacz 31 frt értékben a zártatlan sertés óljából ismeretlen tettes által ellopott nov. 16—17-re menő éjjelen. A tettesek eddig feltalálhatók nem voltak. — Még 1894 nov. hóban Ungur Orucz és Kapucz Vaszali lóri lakosok kovács műhelyét ismeretlen tettesek feltörték, s onnan 1 kézi kocsit 6 keréssel és még több apróságot, láncot, 1 horgot 20 frt 60 kr. értékben elloptak. — A tettesek most Sturz Mitru a Flóri és fia Sturz Tógyer lóri lakosok személyében feltalálták, mert károsok a kézikocsit felismerték midőn azzal az erdőre fáért akartak menni. — Sturz Tógyer beismerte, hogy a műhely falát az ablaknál kifurta s így az ablakot kinyitotta s a műhelybe bemenve a tárgyakat az ablakon át kihordta s apja lakására vitte. A házmotóznál az ellopott tárgyak legnagyobb része megkerült. A fiu ellen lopás, az apja ellen orgazdaság miatt a vizsgálat folyik. — Nov. 25-én Gondlik Sándor m.-keresztesi lakos házában uteza felüli ablakát a kora reggeli órákban betörték, azon a szobába bemásztak, s az ott levő zártatlan ládából több selyem kendőt, férfi ruha neműt, darutollas kalapot, 135 frt értékben elloptak. A tettesek eddig kinyomozhatók nem voltak. — Az aranyos tordai kir. ügyészség távirati megkeresése folytán a mai napon a rendőrség Tóth Gábor helyi lakost letartóztatta s a kir. ügyészségnek átadta, ki nevezett az új folyamán a tordai kir. ügyészséghez kísérteti.

* **Tüzesetek a megyében.** A közelmúlt napokban a megyében a következő tüzesetek fordultak elő: Nov. 21-én Gug János tatarosi lakos fából épült, s szalmával fedett istállója 100 frt értékben s egy kazal szénája 100 frt értékben teljesen leégett. Gug Flóra u. o. lakos fából épült szalmával fedett szinje 100 frt, 2 hombár 10 frt és 12 frt értékű szénája leégett. Ifj. Gug János a tűz kiütése előtt az istállóban pipázott s pipázva elaludt, a tűz ettől keletkezett. Ő tagadja, hogy pipázva aludt volna el s azt mondja, hogy pipáját, mielőtt kiment volna a lakoszobájában hagyta, ámde azt eladni nem tudta, azonban a vizsgálat során kitént, hogy csakugyan ez okozta a tüzet. — Nov. 29-én az ágrisi csendőrök járőre portyázás közben észrevette, hogy a Beél örvényesi határban a »Juga« völgyben a fiatal sűrű cserjés erdő ég. A helyszínére siettek s a tűz oltásához fogtak s a Beélörvényes községből jövő emberek segítségével d. u. 2 órától este 8 órára a tüzet sikerült eloltaniok. Az elégett 4 holdnyi erdő Dronka Iliéné tulajdona volt. A leégett erdő közvetlen közelében van a községnek nagyobb terjedelmű erdeje, s többeknek boglyább rakott szénája, de a csendőrök azokat megmentették. A csendőrök a tetteseket Dronka Fánye és Laza Mikulás Beél örvényesi lakosok személyében el is fogta, a kik be is ismerték, hogy ők az erdőben tüzet raktak s a tüztől a száraz haraszt meggyuladt s a nagy szél következtében a tűz gyorsan terjedt, úgy, hogy eloltani nem tudták. — Farkas Sieh kárára nov. 28-án reggel 5 órakor a m.-pesterdi határba levő tanyáján 1 cseléd háza s egy istállója leégett. 800 frt értékben. Biztosítva a m.-francia bizt. trsnál volt. A cselédház kéménye rossz volt, s a cselédek fűtöttek s a tűz a kéményen a padlásra ment s a ház belülről gyuladt ki. — Nov. 30-án Guez Juon karaszói lakos háza kigyuladt és annak szalma

fedele leégett. A tűz gondatlanságból keletkezett, mivel a tüzelő konyha füst csöve az eresz alá volt vezetve, s a konyhába nagy tüzet rakott káros neje s a csőtől 30 cmnyire levő szalma fedél meggyult. A tüzet a nagy szél daczára is a község lakosai eloltották, de ez a ház leégett, s az egész község veszélyben forgott. — Kuk Péter pesterei lakosnak folyó hó 6-án reggel 3 órakor egy fából épült, szalmával fedett háza leégett, nevezetnek ingóságai benn égtek, nem különben egy szekér tüzi fa is az udvaron. A tűz káros gondatlanságból keletkezett. — Folyó hó 7-én Szilágyi Sándor szalárdi lakos házában teteje leégett, a padlásán több élelmi szer, tengeri és ruhanemű volt elhelyezve, a mi mind oda égett. A tűz gondatlanságból keletkezett, mert a szobában levő vaskályha csöve patiesből volt s tapasztatlan patieskéménybe vezetett, mely tüzet fogott s meggyult.

* **Kedélyes csavargó.** Egy Boducz Gyula nevű emberről szól az ének. Fiuméből jött ide kényszerlevéllel és a ki a helyett, hogy a rendőrségen személyesen jelentkezett volna, postán küldte be a kényszerlevelet. Boduczot most nyomozza a rendőrség.

* **Razzia.** Tegnap előtt este Singer Fáni nagypiaczi koresmájában egy mulató vidéki atyafi Kresun Iliét két leány meglóptat, elvívén 100 frtját. A rendőrség a feljelentés alapján a múlt éjszakán razziát tartott, a mely alkalommal elfogtak 32 leányzót. A razzia alkalmával egy rég keresett tolvaj is megkerült, aki már 1895 óta körözve van. Szeles Jánosnak hívják és kismarjai illetőségű. Szeles ellen a vizsgálat folyik.

* **Carmellini bucsufellépte** M. C a r m e l l i n i, a kiváló ügyességű bűvész ma este tartja bucsufelléptét a Fekete-Sasban. Mint eddig is tette, úgy mai előadásán is arra fog törekedni, hogy minél kedvezőbb meglepetésben részesítse nézőközönségét. Különösen szép mutatványa lesz a jövő ezredévi posta; amely mutatvány kivitele, meglepő volta és a kellemes meglepetés a melyben a hölgyközönséget részesíti, igazán, megtekintésre méltó látványosság. A műsor is minél változatosabb és élvezetesebb lesz. S minden mellékgondolat nélkül a legmelegebben ajánlhatjuk ezt a kiváló ügyességű fiatal embert mindenki figyelmébe, mert magasan fellelő áll — éppen művészi ügyességű mutatványainál fogva — a többi kokler és csepürágó komédiásoknak. Szalon — equilibrista és elsőrendű, mint ezermester ötletes találékony és minden tekintetben elismerésre méltó bűvész.

* **„Polgári takarékpénztár részvény-társaság»** a kölcsönnyújtásnak egy igen praktikus módját vette fel üzletkörébe, mely közgazdasági szempontból, különösen kereskedő, hivatalnok s kisebb iparosokra felette fontos nevezetesen a takarékpénztár a vele szoros összeköttetésben álló „Polgári takarékek és segélyszövetkezet” tagjainak oly kölcsönöket nyújt, mely a szövetkezeti tag csekély heti betétei által három éven át teljesen letörlesztetik, ami által a kölcsön vevőre nézve nemcsak a pénzügyi részeről rendszerint negyedévenként bekívánt törlesztési összeg marad el, ha nem nagy előny az is, hogy az ilyen szövetkezeti tag a szövetkezeti teljesített heti befizetése után nyereség osztalékban is részesül ami 5—6% között váltakozik. Ajánljuk ezen utasítást a közönség figyelmébe, különösen most midőn a szövetkezet a jövő év elejével új évtársulatot alakít, melyre a beiratások már megkezdődtek amelyek kapcsolatosan a »Polgári takarékpénztár« a kölcsönöknek fentebbi módon említett folyósítását megkezdé.

Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a 27 év óta fennálló, hírneves V á r a d y Béla férfidivat és különlegességek üzletére, ki azon kéreccsel fordul a n. é. közönséghez, hogy miután nem utaztat. forduljanak megrendeléseikkel egyenesen a főüzletbe: Budapest, IV. Kishid-utca 9. Várady állandóan óriási raktárt tart a legmodernebb férfidivat újdonságokból és megvagyunk győződve, hogy minden vevő saját érdekében cselekszik, ha szükségleteit Váradynál fedezi. Minden államban szabadalmazott gomb-lyuknélküli ingei közkedveltségnek és nagy kelendőségnek örvendenek. Férfiszabósága pedig oly tetőpontra áll, hogy a legmagasabb igénye-

ket is kielégíti. Mindezek daczára árai mérsékeltek és versenyképesek. Részletes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

A **«Magyarország»** politikai napilap ez idő szerint a legjobban szerkesztett lap az országnak. Legelső rangú íróink és publicistáink ma kétségtelenül a Magyarországra irnak. Első sorban **Bartha Miklós**, az országnak ma legnagyobb tollu publicistája, továbbá **Pázmándy Dénes**, **Hock János**, maga a főszerkesztő **Holló Lajos**, **Hentaller Lajos**, **Inczedy László** stb. napról napra a legélénkebb és legelevenebb teszik a magyar olvasóközönségnek ezt a kiválóan kedvelt lapját. A **Magyarországban** jelennek meg azonkívül **Móra István**nak országszerte feltűnést keltő tárczái. Ugy hogy a ki eleven, jól értesült és igazán első rangú hírlapot akar olvasni, a bátrán a Magyarországhoz fordulhat. A **«Magyarország»-ot** nemcsak nemes, előkelő hangja, egyenes, nemzeti iránya és minden tekintetben hozzáférhetősége teszi a magyar olvasó közönség előtt becsessé, hanem az is, hogy a család minden tagjainak nyújt kellemes szórakozást. Tárczái, regényei, eleven hírei, párisi dívatlevelei stb. a legkedvesebb olvasmányt képezik. A **Magyarország** az éjjeli postával küldetik szét, úgy hogy **reggel már az ország legtávolabbi részeiben is ott van.** Mily előny ez a hivatalnoknak, földbirtokosnak, kereskedőnek, iparosnak és minden intelligens embernek, hogy **más lapokat megelőzőleg** olvashatja már reggel mindazt, a mi az országban és külföldön történik. Az országgyűlést, a hivatalos közléseket, a bel-és külföldi tüzselei zárlatokat, szóval mindazt, a mi nemcsak érdekes, de az illetőnek állására és üzletére nézve is nagy befolyással van. Tudjuk, hogy mily előnyösen használják fel egyesek, ha valaki egy nappal, vagy félnappal el van maradva az eseményektől. A ki ma egy fontos hírt előbb tud meg, az mérhetetlen előnyben van a többiek felett. A **«Magyarország»** mindenkire nézve lehetővé teszi ezt a korai és megbízható értesülést. Ez biztosította a **Magyarország** részére azt az óriási elterjedést, a minek ma örvend.

A **«Magyarország»** ra legcélszerűbb **postaltalványon** előfizetni akár egy óra (1 frt 20 kr.) akár egy negyedévre. (3 frt 50 kr.) Cím: **Magyarország kiadóhivatala Budapest, Sándor u. 2.** A félévi előfizetési díj 7 frt, az egész évi 14 frt.

Felhívjuk t. olvasóink b. figyelmét Serényi budapesti elsőrangú ékszerész és órási mai hirdetésére.

A **Horgony-Pain-Expeller** igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hátfájásnál, csipfájásnál, fejfájásnál, köszvénynél, csúznál stb.-nél a **Horgony-Pain-Expeller** való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító-hatásuknak bizonyultak, sőt járványkórknál, minő: a kolera, hányóhasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszér jó eredménnyel használtott hedörzsölésként az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint **«Richter-féle Horgony-Pain-Expeller»** vagy **«Richter féle Horgony-Liniment»** kérendő és a **«Horgony»** védjegyre kérünk figyelni.

Teljes üzletfelosztás miatt ritka alkalom nyílik ékszerek, arany- és ezüst-árak rendkívüli jutányos beszerzésére a 30 év óta Budapesten Kossuth-Lajos utca 17. sz. alatt fennálló **B e n e d e k G á b o r** és **T e s t v é r e** ékszerész- és órási üzleténél. A legizlesebb és legdivatosabb készült ékszerekből, ezüstárakból, mint 13 próbás ezüst evőeszközök, gyertyatartók, girandolok, tálak, kávé- és teás-készletek, valódi svájci órákból felhalmozott áruk bámulatos olcsón írott jótállás mellett vásárolhatók most ezen elsőrangú üzleténél.

x **Olcsó bevásárlási forrás.** Felhívjuk olvasóink b. figyelmét lapunk mai számához mellékelt hirdetésre, melyen **M á r k u s z József** Zöldfa-utca elején levő áruházát ajánlja a n. é. közönségnek.

Honvéd kórház Nagyváradon.

Pár hónappal ezelőtt lapunk hozott először hírt arról, hogy Nagyváradon a honvédmisztérium honvéd kórház felállítását tervezi.

Most az a helyzet, hogy a közshadsereg csapat-kórháza látja el a nagyvárad honvédség és csendőrség betegeit. — A nagyvárad honvéd-kórház ügye még nincs elintézve, de a legjobb úton van a megvalósulás felé.

Virányi Géza ezredes, akinek pár évi itt állomásozása alatt sokszor tapasztalta Nagyvárad közönsége, hogy kiváló polgár és katoná egy személyben, dr. Papp Oszkár, akit úgy ismer az intelligens közönség és az orvosi kar is, mint buzgó jeles szakférfiut és a közegészségügy tevékeny, fáradhatatlan emberét, ez a két derék férfiú pendítette meg az eszmét, — hivatalos körben — hogy Nagyváradon honvéd kórházat milyen alapon lehetne létesíteni.

Nagyvárad ifju, ambiciózus polgármesterével közölve lett ez a jóakaratu terv. Nagyvárad új polgármestere pár hónapi működése alatt megmutatta, hogy méltó vezetője ennek az intelligens városnak.

Felsőbb katonai hatóság jóváhagyása után a főorvos közölte az új polgármesterrel, miszerint Nagyváradon időszerű volna egy honvéd-kórház létesítése.

Értjük, hogy Nagyvárad közönsége mármár kétségbe esik a sok katonai építkezésektől.

A kaszárnyáknál úgy áll a dolog, hogy közvetlen haszon nincs a városra, de a honvéd-kórház ügye más.

Csak 30—40 ezer frt építési költséggel felépítendő kórházra van szüksége Nagyváradon a honvédségnek. (Nagyvárad főmérnöke az egyszerű velencei óvodát először tizenkilenczezer frtra tervezte telek nélkül.)

Ennek a 30—40 ezer frt költséggel emelendő kórház pedig mindig 6 százalékos kamatját fizeti a honvéd-kincstár. Ilyen közvetlen bért más katonai intézettől nem kap a város.

Hogy hol legyen a honvéd-kórház, még nem tudjuk, de mindenesetre ott, a hol lesz az új honvéd gyalogsági kaszárnya, a mely ma hogy nem jó helyen van a Főutczán, — az bizonyos.

Milyen legyen a csatornázás?

— Idegen felvilágosítás a rendszerre. —

Nagyvárad polgárai nincsennek megelégedve a mai állapottal. Értjük; — szebb és még szebb lehetne a város, ha volna elég pénzünk hozzá.

Van-e egy polgára Nagyváradnak, aki szívből hön nem óhajtana e város boldogulását — minden téren.

Telve a levegő tervvel nálunk. Isten tudja, hogy mire jut. Pedig a váradi embereknek még csak alkalm sincs, hogy a jövő évi termést nézze — oly szűk a város határa.

A sok terv között mintegy előre tolul a csatornázás, különösen mióta a csapok öntik a vizet. (Hála Isten, hogy a Sport-térre megy a nagy része, mert az is az utczákon találná (?) lefolyását.)

Nagyváradon a csatornázás elő-munkálatai már befejezve vannak. De hogy mikor lesz megvalósítva, azt a — városi pénztár állása mutatja meg.

Nem vagyunk a csatornázás ellen, mert ez olyan természetes következménye a vízvezetéknek, mint a születésnek a — meghalás.

Azonban a mily szerencsés Nagyvárad a vízvezetékkel, — épp oly szerencsétlen lehet a csatornázással.

Ha csak első sorban lesz felesleges pénz azt a csatornázásra kell adni.

Azonban itt löheti Nagyvárad azt a nagy bakkokat, amelyet majdnem lött a vízvezetékkel, mikor a szőlősi lapon tervezte a vízvezetékét.

A híres berlini mérnök, akit méltán olyan szaktekintélynek vett Nagyvárad, megakadt azon a kérdésen, milyen rendszerű legyen Nagyvárad csatornázása.

Bármit mondjanak nagyra nőtt »tekintélyek«, ezt a kérdést sokkal jobban megfontolandónak tartjuk, mint például a villanyvilágítást. (Nem a villanyvasutat.)

A jeles német szakértő csak a csatornázás rendszerében akadt meg.

Erre nézve az ilyen dolgokkal foglalkozó városatyák tájékozására hiteles hű fordításban adjuk egy jeles német szakférfiut: dr. Wolff Emil Berlinben 1892-ben megjelent »Prachtische Dungerlehre« című művéből a következőket:

Az öblögető kanali-áczió, hacsak nagyon sok víz igen nagy eséssel nem áll rendelkezésre, semmiképen nem eszközli tökéletesen a városok tisztántartását és egészségi tekintetben sem mentes az aggodalomtól. A csatornáknak naponkint emelkedik és száll a folyadék felszíne (nappal ár éjjel apály) és ennek nyomában a falakra sárvonalak rakódnak le, melyekből rothadásból eredő gázalaku és az egészségre ártalmas miazmák fejlődnek, miáltal a házakban a levegő megfertőztetését okozzák. Továbbá mivel ezen csatornáknak többnyire csekély esések van; azokban iszapos üledékek képződnek és így a csatornák gyakori lekefélése és lemosása általi költséges tisztítást igényelnek.

A lakosság halandósága a csatornázás következtében például Berlinben nem csökkent. A csatornázás előtt (1838-tól 1867-ig tehát 30 éven át) átlag 28.3 volt a halálozás 1000 lakosból, a csatornázás után ellenben 31.5. És Hollandiában a felsőbb orvosi felügyelőség meg épen ezt a nyilatkozatot adta ki: »A csatornázást, öntözéssel vagy anélkül, már nem kellene többé sehoh behozni, mert ez eltekintve attól a mi a városon kívül (a mezőn.) történik már magában a városban veszélyes az egészségre«

TANÜGY.

A budapesti tud. egyetem tanácsa legutóbb tartott rendes ülésén első sorban a tanári kart érdeklő ügyekkel foglalkozott. A művelődéstörténeti katedrára, mely már régebb idő óta megüresedett, első helyen Békeffy Remig dr. cisztercita-tanárt ajánlotta a miniszternek a tanács, Mika Sándor drt Erdély történetéből, Alexits György drt pedig a román nyelvből és irodalomból magántanárokká képesítette. Pröhle Vilmos drnak, ki magyar-török nyelvtant irt, segítséget szavazott meg és elintézte az egyházi jogi katedra, valamint a külföldi ösztöndíjak adományozásának kérdését is. Az ülés végén bejelentették, hogy Kautz Gyula dr. bankormányzó, volt egyetemi professzor, 2000 forintos tanulmányi ösztöndíjat alapított.

Tanító választás. Nagyvárad város községi iskolaszéke december hó 16-án délután ülést tart. Ez alkalommal töltik be a Vaday József rendes alkalmazása folytán megüresedett kiegészítő tanítói állást.

IRODALOM.

— **Előfizetési felhívás** Jeske-Choinski Tivadar »Alkonyat Felé« című művére. Scripta scriptis opponenda. XIII. Leó pápa ő Szentségének eme szavait követni s a közönségünket elárasztó selejtes és méltéyző irodalmi termé-

ketek ellensúlyozni, sőt a mennyire lehet kiszorítani s helyettök az olvasni szerető közönség kezébe nemcsak mulattató, de erkölcsnevelő olvasmányokat adni volt egyik, mondhatnám főcélja eddigi irodalmi működésének. Ugyanezen cél vezetett a fent jelzett mű lefordításában is, amely mint Marcus Aurelius császár idejében játszó elbeszélés, hatalmas vonásokkal ecseteli a pogányság és kereszténység küzdelme mellett a pogányság *alkonyat felé* haladását s vele a római birodalom hanyatlását, a melyet a már-már tulsulyra vergődő germán nemzetek ellen a pogányság nem tud védelmezni s mely csak a keresztények Istene és az ennek nevében harczoló *legio fulminatrix* segítségével menekül meg egyelőre a bukástól. E történeti keretbe illesztette a szerző nagyszabású elbeszélését, amelyet itt bővebben ismertetni nem tartok szükségesnek; a kik fent érintett céloim elérésében támogatni s jelen munkám megjelenésében és elterjedésében becses megrendeléseikkel támogatni kegyesek lesznek, meg fognak győződni, hogy egy számmottevő mű átültetésére fordítottam időmet. A 44—48 ivre terjedő, csinos kiállításban és két kötetben megjelenendő munka ára 2 frt 50 kr., növendékpapoknak és tanítóknak 2 frt, s az előfizetőknek *bérmentve*, a megrendelőknek *utánvétellel* fog megküldetni. — Bólti ára 3 frt lesz. Az előfizetések, illetve megrendelések akár alulírott fordítóhoz, akár az Egyházmegegyi Könyvnyomda igazgatóságához Veszprémbe küldhetők. Veszprém, 1897. november hó 1-én. Dr. Rada István, pápai t. kamarás, püspöki titkár.

«**Hangulatok**» lesz a czime Bartha Miklós könyvének, mely a könyvpiacra karácsonykor fog megjelenni. Ez a könyv negyven darab prózában irt költeményt foglal magában ily czimek alatt: *Virrasztás, Anő, Könyvműség, Cásargyőz, Osapánk, Biróság előtt, Ki a hibás, Az árva, Tapasztalás, Verőfény, Télen, A magánakvaló, Jutalom, Vigasz, A holnap, A szerencsétlen, A halál, Megváltás, Templomban, A költő sorsa, A költő hivatása, Elvétel, Pásztorház, Emlékezet, Otthon, Földéleten, Az árnykép stb.* A ki Bartha vezérezkiket ismeri, az fogalmat alkothat magának arról, hogy mily nyelvezettel, mily szingazdag festéssel és mily elragadó fantáziával vannak megírva ezek a költemények. A közönség körében szokatlan érdeklődést keltett az a hír, hogy Barthától szépirodalmi dolgozatok jelennek meg a könyvpiacra.

Barthát a «**Magyarország**» szerkesztősége birta reá könyvének kiadására, s a «**Magyarország**» most azzal kedveskedik olvasóinak, hogy Bartha könyvét díszes kiállításban karácsonyi és újévi ajándékkul *előfizetőinek ingyen fogja megküldeni. A könyvet mindenki megkaphatja, a ki a »Magyarország«-ra egy negyedévre előfizet.* Az előfizetési díj (3 frt. 50 kr.) bármikor beküldhető ily czim alatt: «**Magyarország**» kiadóhivatala, Budapest, Sándor u. 2.

Bartha művének bólti ára 2 frt lesz és külön is megrendelhető a «**Magyarország**» kiadóhivatalában.

Hivatalos közlemény.

Hivatalos hirdetés.

A beállott havazások következtében felhívtnak a háztulajdonosok, házfelügyelők és üzlet-tulajdonosok, hogy a járdákról a havat anynyiszor, a hányszor szükségeltetik, takarítsák le s a sikos járdát homokkal vagy fűrészporral szórattassák be.

A vízfolyókban a jég felvágatandó. Ugyanezen alkalommal figyelmeztetnek a háztulajdonosok, hogy az udvarokon összegyűlt hó lerakási helyéül a város egész területén a Körös medre jelöltetik ki. Pecze folyó medrébe a hó behordása szigoruan tiltatik.

Jelen hirdetésben foglaltak áthágói a közegészségügyi, köztisztasági szabályrendelet 12. §-a értelmében 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Kelt Nagyváradon, 1897. évi decz. hó 9.

Ifj. Rimler Károly,
rendőrkapitány.

EGYESÜLETEK.

Felolvasás a 48-as Népkörben A nagyváradi 48-as Népkör felolvasása folyó hó 19-én azaz Vasárnap délután 5 órakor fog megtartani a kör helyiségében. (Kert-utca Kutiák-féle ház.) Mely alkalommal Csák Máté és Fehér Dezső fognak felolvasni Gerencsér József pedig szavazatot fog tartani, az énekkar pedig a szünetidők alatt fog közreműködni.

A tisztviselők takaréka és hitelszövetkezete december hó 19-én d. e. 11 órakor tartja rendes alakuló gyűlését a régi reáliskola helyiségében

Felolvasás a velencei népkörben. A nagyváradi-velencei és váraljai »Népkör« ma este tartotta meg ez idei második felolvasó estélyét. Az estély műsora a következő volt:

1. »Az anya fájdalma (Vajda Józseftől) szavalt: Czimmer Mariska k. a.; kiválóan sikerült.

2. Czibalom és hegedűjáték. Előadták: Klein Menyhért és Ehrenfeld Zsigmond; háromszor megújrázták.

3. »Viktor báró regénye vagy a két éltő tör áldozatai.« Irtta és felolvasta Adorján Emil; remekül sikerült, általános kaczagás között.

4. Czibalom és hegedűjáték. Előadták: Klein Menyhért és Ehrenfeld Zsigmond; ez kiválóan sikerült.

A minden ízében kitűnően sikerült felolvasó estélyen megjelent nagyszámu közönség a legjobb hangulatban élvezte végig a szép műsor minden egyes pontját.

Közönség köre.

A »Tiszántul« tekintetes szerkesztőségének.

Tekintetes szerkesztő ur!

Tisztelettel kérem, miszerint alábbi soraimnak becses lapjában — az igazság érdekében — helyt adni sziveskedjék.

A »Tiszántul« decz. 10-én megjelent 283. számában »A vízvezeték baja« cz. cikkben Rátkay József ur a többek között azt is állítja, hogy a sportterre »kibocsátott és talajba futott víztömeg megtámadta már a honvéd hadapród iskola impozáns épületét és az illető vezető mérnök csak a talajvíz bőségében találja a hibát.«

Rátkay ur ezen adatokat — állítása szerint — hivatalos egyéntől tudja.

Alulírott — mint a nagyváradi honvéd hadapród iskolai építkezések ellenőrzésével megbízott királyi mérnök — a fenti állítással szemben határozottan kijelenti, miszerint Rátkay ur cikkének a honvédhadapród iskolára vonatkozó része — bárkitől eredtek is információi — teljesen légből kapott kóhalmányok, mert az épületek megtámadva egyáltalán nincsenek és így az illetékes mérnöknek sem volt és nincs is oka hibát keresni.

Nagyváradi, 1897. decz. 11-én.

Váradi Manó,
kir. mérnök.

Igazságszolgáltatás.

Megvédte az apját.

Egy apa és fia ültek tegnap a vádlottak padján súlyos testisértés büntetével vádolva. Orosz Mihálynak hívják az apát, Györgynek a fiát. Azzal voltak vádolva hogy megverték egy fiatal embert Váradi Demetert a múlt évben január 7-én. A két ember között már régen feszült volt a viszony s a nevezett napon azután az öreg összejött Váradival. Az öreg Orosz éppen a kocsmából jött s részeg volt s így annál inkább dühbe jött, mikor meglátta régi ellenségét. A két ember között verekedés keletkezett s az öreg Orosznak a segítségére jött fia, a ki meg is védelmezte apját és véletlenül megharapta Váradinak az újat, aminek következtében Váradinak az uja megmerevedett.

A tárgyaláson vádlottak beismerték tettö-

ket, a tanúk pedig beigazolták azt, hogy Orosz csakugyan megharapta a Váradi újat. A törvényszék Balázs Tihamér ügyész és Hegyesi Márton védő beszéde után elsőrendű vádlottat nyolcz napi fogházra s öt frt pénzbüntetésre, másodrendű vádlottat pedig három havi fogházra ítélte.

Az ítélet ellen felebbeztek.

A kik nem akarnak adót fizetni. Nyike Sofron és neje kőzai lakosok már régen tartoztak 3 frt községi adóval, amit semmiképpen sem szándékoztak megfizetni. A főbíró végre is indítatva érezte magát arra, hogy elküldje Leukucza Krecsunt oda, hogy a kérdéses összeg erejéig zálogolja meg nevezetteket. Az adósok azonban a helyett, hogy kifizették volna a tartozást, még meg sem engedték magokat zálogolni, sőt még meg is fenyegették a végrehajtót baltával, hogy leütik, ha meg meri zálogolni őket. A törvényszék hatóság elleni erőszakért 14—14 napi fogházra ítélte őket. Vádlottak felebbeztek.

Elítélt verekedők. Egy nagy kocsmai verekedésnek az utolsó epizódja folyt le tegnap a törvényszék tárgyaló termében. Öt fiatal embert ítéltek el verekedésért, a melyet a kocsmában követtek el. Az előzmény, a melynek következtében a verekedés kitört a következő: Turbucz István és Somogyi Mihály a sárándi kocsmában összevesztek. A veszekedésnek verekedés lett a vége, a mit, mikor már nagyon elfajult, közbelépett egy indifferens egyén Varga Ferencz, aki szét akarta választani a verekedőket. A szétválasztás közben összeszólalkozott Varga egy Vrábel János nevű emberrel, aki egy nagyobb társasággal mulatott. Mikor Vrábelnek a társai látták, hogy nevezett huzza a rövidebbet, öten megtámadták Varga Ferenczet és ennek segítségére siető bátyját Lajost, Ferencsik Gyula biztatására. A verekedők névszerint Ferencsik Gyula, Vrábel János, Blizik István, Tötös Mihály és Nagy István azután úgy elverték a két testvért, hogy ezek súlyos testi sértést szenvedtek. A törvényszék a vádlottakat súlyos testi sértés büntetésben bűnösnek mondta ki s ezért Ferencsik Gyulát 8 havi, a többieket pedig 3—3 havi börtönre ítélte. Az ítélet ellen mindannyian felebbeztek.

A nagyváradi kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: Dobosfy Alajos.

2342. Adok Szimon — Adok Mikuláj s. t. — részben megváltoztatva.
2329. Szarvasi kórház — Medvigy Mihály és társa — helybenhagyva.
2482. Szentés vidéki takarékpénztár — Barta Lajos — helybenhagyva.
2495. Magyar jelzálog-hitel bank — Rózsa Ferencz — rendelet.

Előadó: Fráter Imre.

2152. Laszk Flora — Mangorán Mária s. t. — helybenhagyva.
2187. Gyuriczánszky András és neje — Marozsán Péter — helybenhagyva.
2317. Özv. Sandru Juonné s. t. — Suciu Aurél s. t. — megváltoztatva.
2364. Pap Katalin s. t. — özv. Pap Jánosné. — helybenhagyva.
2429. Kepp Lenárd és neje — Hirsch Adolf és társa — rendelet.

Előadó: Dr. Marienescu Athanás.

2476. Czavejs János — Hrabonszky Judit — helybenhagyva.
2477. Orosz Lajos — Dér Juliánna — helybenhagyva.
2512. Horváth Antal — Barta Ilona — helybenhagyva.
2515. Szodrai János — Nagy József —

Előadó: Dr. Járosy Károly.

2511. Kis Flore — és Onucz — rendelet.
2462. Deák Szilárd — dr. Suciu János — rendelet.
2469. Murvai Mihályné — Veres József — helybenhagyva.
2471. Veidermann Vilmos — Rózsás László helybenhagyva.

Előadó: Czvek Kálmán.

1974. Dr. Nogáll János — a görbedi g. kel. egyház — mgs.
2358. Pollák Ignác — Kohn Herman — mgs.
2359. Nagyszebeni tkpénztár — Hokinay Pál és neje — rendelet.
2378. Fejér Károly — Csikmegye árvaszéke megváltoztatva.
2382. Zilahy Lajos — Steiner József és neje — rendelet.
2384. Özv. Róth Lipótné — Orsdoi András — megváltoztatva.
2387. Nyegru Makrina — Szerak Juon — megváltoztatva.
2400. Lengyel Lajos — Mikle Karácsoy — rendelet.

Előadó: Molnár Géza.

4015. Bott Gavrilla lopás — helybenhagyva.
4056. Mozsek Vilmos emberölés — rendelet.
3734. Steiner József rágalmazás — helybenhagyva.
3736. Harangozó József rágalmazás — helybenhagyva.
3761. Erdős Imre lopás — helybenhagyva.
3762. Vintermecz Lajos testi sértés — helybenhagyva.

Előadó: Nagy Ferencz.

3694. Kalmer Jilog testi sértés — visszatulastva.
3796. Bogdán György testi sértés — helybenhagyva.
3728. Róth Henrik család — helybenhagyva.
3753. Fleffe György magánlak sértés —
3778. Varga Károlyné testi sértés — helybenhagyva.
3121. Szabó Juon testi sérlés — részben megváltoztatva.
3722. Erdei András sikkasztás. — föloldva.

Előadó: Polchy Mór.

3857. Veisz Márton sikkasztás — helybenhagyva.
3925. Fragácsi Kornél s. t. rablás — helybenhagyva.
3934. Hegyán Nikolae lopás — helybenhagyva.
4014. Monis István — helybenhagyva.
3894. Fresze Dávid közcsend — részben megváltoztatva.
3895. Lobloncz Flora emberölés — helybenhagyva.
3899. Pekán Pével súlyos testi sértés — részben megváltoztatva.
3900I Roksizin József jogtalan elsajátítás — részben megváltoztatva.

Előadó: Dr. Imrik Péter.

2391. Stern Sámuel — Klein Lipót — helybenhagyva.
2397. Dr. Fényes Kálmán — Szelle József — helybenhagyva.
2995. Van Lázárné — öav. Sztraksics Száváné — helybenhagyva.
2243. Muntján Onicza hagyatéki ügye — részben megváltoztatva.
2251. Katz Mór súlyos testi sértés.
2266. Domokos Mihályné súlyos testi sértés — részben megváltoztatva.
2347. Balogh Mihály — Alb György s. t. — helybenhagyva.
2350. Az aradi népbank — Laszky Jakabné. Sándor — helybenhagyva.
2381. Deutsch Mór — Sonnenfeld Dávid — rendelet.

REGÉNY-CSARNOK.

NYÁRI REGE.

Samuli S. után fordította Vincze József.

— Finn elbeszélés. —

2

Jobbra fordultak.

— Itt van ni! felelt a fiu, rámutatván a hegy alatt vöröslő házra.

— Hál' Istennek! Végre! — kiáltott a nevelő.

Ugyanekkor a vendéglő udvarán keresztül ment egy leány, úgy öltözve, mint a városi szolgálók. A nevelő önkénytelenül megdöbbsent.

— Ez talán a kastélyba való szolgáló. És most még jobban fájt a szíve táján, talán nem is fájt, csak úgy gondolta.

— Lóra van szüksége, uram? kérdezte a vendéglős.

— Arra bizony, azonnal . . . de még se. Ugyan no, pihenjünk most egy kicsit.

És a nevelő bement a vendégszobába.

*

Már elmúlt egy kis idő s a nevelő még sem kérte a lovat; nyugtázkodva hevert a pam-lagon és csak azon gondolkodott, mikép fog az új házban elsőbbsen fel lépni, milyen lesz az első ismerkedés. Sajátságos szorongást érzett, hihetileg azért, mert idegei a bizonytalan vára-kozás miatt ingerlékenyek lettek. Végre felkelt, fogta kalapját, kiment sétálni, kicsit felüdülni, mielőtt a kastélyba indul.

Ugy húsz ölnyi távolságban fenyő erdő kezdődött; oda tartott egyre beljebb, egyre beljebb ment. Találomra haladt: az út menti köre-let; zúgtak bugtak a fák, csörgedezett a for-rás — régi ismerősök, ezek fogják megnyug-tatni. Elkezdett tűnődni, milyen jövő vár rá az egyetemen. Ott ismét kedvencz római és görög íróinak társaságába temetkezhetik, élvezheti azt a szellemi táplálékot, a milyent már nem ké-pes a jelenkor teremteni. És minő széles kör-ben lesz hatása! Előbbre haladt a megkezdett uton, nyereség, dicsőség háramlik ebből a ha-zára! Milyen gyönyör! . . . A nevelő most már nem az erdőben, a kövön ül; már az egye-temen van, az egyetemi tanszéken, hallgatóinak beszél annyira lelkesedve, annyira . . .

Puskadördülés hallatszott egyszerre, nem messze mögüle az erdőből.

Gépiesen indult a nevelő arra felé, hon-nan a lövés hallatszott. Félig gondolkodva tett néhány lépést, de hirtelen megállott, mert oly kép tárult elé, melyet sohasem volt képes ezután elfelejteni.

Ot hat ölnyre egy nagy fenyőt látott, annak a tövénél nagy kő volt s a kövön fiatal leány ült. Fiatal volt és szép, mint a tavaszi reggel. Szőke göndör hajfürtjei piros szalma-kalap alól dusan ömlöttek alá vállaira. Arcza nem szabályos, de vonásaiban van valami sze-lidség, kellem s hosszukás szempillái alól néz-tek ki — szemek, azoknak gondolod? Nem — menny nézett ki onnan, nem egy de két menny; s az ajka — de nem, az nagyon kevés lenne — ajkacsakája, oly csipetnyi s tele rakoncztá-lansággal . . . Kék ruha, hófehér harisnyák, piczi cipőcskék, mintha csak valami tündéren volna mindez.

A nevelő nem tudott helyéről megmoz-czanni. Az előbbi klasszikus gondolatok még em-lékében voltak: azt hitte, bizonyára Diánát látja. De hát miért néz oly szakadatlanul arra a fenyőre az erdő kedves urnője? Csit! Meg-mozdul, kezét a legalacsonyabb ág felé nyújtja, kis ugrás, — s a szép kezek erősen fogják az ágat s azon csüng Diána. S egyre nagyobb a kedve, kezét az ág irányában kinyújtja, de már nagyon magasra. Csakhogy . . . nini . . . alkalmas ág hajlik át a másik fáról. Zsupsz! már azon himbáldzik a leány, az előbbinél kissé feljebb, de most már nem a kő felett. Még mindig föllebb menni volt a kedve, de bosszu-ságára ez a fenyő úgy van teremtve, hogy a szép és vakmerő Diánákat föllebb ne engedje. A következő ág nagyon magasra van, arra nem kísérheti meg. Hát lefelé! de jaj! Épen lefelé áll a túlevelek hegye: csuszna a csinos cipők, megnevésednek a fehér harisnyák s aztán még . . . a levelek nedve is oly hideg — brrr!

Ot csüngött az erdő bájos tündére az ég

és föld között, hol mérgesen nézett fel, hol ijedten lefelé.

Jaj! végre megcsendült a hangja. A nevelő észrevétlenül elment előbbi helyéről, megigigézve, gyönyörrel eltelve. Hát aztán az az jaj? mily kellemesen hangzott, mily üdén, tisztán, mint az ezüst csengése. És az erdei vízhang halkán ismételte: jaj! Utána a tó partja gyengéden susogta: jaj!

Annyira elbájolta a nevelő lelkét, hogy szívesen töltötte volna egész életét az erdőben, ott titkon elnézte volna a szép Diánát s el-hallgatta volna azt a jaj-kiáltást.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Ő felsége a bécsi téli kiállításon.

Bécs, december 11. (Saj. tud. táv.)
Ő Felsége ma délelőtt megsejmelte a téli kiállítást az osztrák muzeumban és a karácsonyi kiállítást a műpar egyesü-letben. A látogatás egy óra hosszat tar-tott. Ő Felsége fogadására megjelentek: Abensperg-Traun gróf főkamrás, Lob-meyer, az urak házának tagja és Scala muzeum igazgató. A látogatás és a kiál-lított tárgyak beható megtekintése alkalmával Ő Felsége ismételtén kifejezte meglegedését és elismerését.

Botrányos kijelentés.

Budapest, decz. 11. (Saját tud. táv.)
Pénzügyi bizottság a provizóriumról fontos ülést tartott. Általános a főlháborodás Lukács miniszter ellen ki kijelentette, hogy ne is álmódjunk hogy valaha ő az ön-álló vámterületet felállithassa, annyira rá vagyunk szorulva Ausztria fogyasztására.

Anglia kancellárja a gyarmat ügyekről.

Budapest, decz. 11. (Saját tud. táv.)
Hicks-Beach, a kincstár kancellárja, teg-nap itt beszédett mondott, amelyben ki-fejeztette, hogy nem hiszi, hogy Orosz-orzágnak nagyobb kedve lenne betörni Indiába, mint Angolorzágnak Közép-Azsiába. Egyiptomot illetőleg Hicks-Beach azt mondotta, hogy ha annak ideje elér-kezett, meg fog történni az előnyomulás Chartum felé. A kormány nem fog ha-bozni egyiptom támogatását kérni a parla-menttől. Az angol kormánynak késznek kell lennie jogait a külföldön, néha még a háboru kockázatával is megóvni, ha bizonyos benne, hogy e jogai meg van-nak s bizik abban, hogy a nép támoga-tása és bizalma mellette van.

Nyugalom Rió-de-Janeiróban.

Budapest, decz. 11. (Saját tud. táv.)
A »Times« jelenti Rio de Janeiro-ból: A politikai helyzet a kormánynak az össze-esküvéssel szemben tanusított erélyes magatartása következtében folyton javul. Ugyanez a lap jelenti Johannesburgból: Az elnök tegnapelőtt tért vissza a köz-társaságban tett utazásáról Prätoria-ba és meglegedését fejezte ki a látottak fölött.

A francia ország gyarmat-ügyei.

Budapest, decz. 11. (Saj. tud. táv.)
A Reuter ügynökség jelentése szerint Courcelles báró francia nagykövet teg-nap délután hosszabb ideig értekezett Chamberlain gyarmatügyi miniszterrel a gyarmatügyi miniszteriumban. Azt hiszik,

hogy nyugot-afrikai ügyekről volt szó. Courcelles báró később Salisburynél láto-gatást tett.

Az utmankéleti expedíció.

Budapest, deczemb. 11. (Saját tud. távir.) Az utmankélet országába expedi-cziót küldenek a törzs lefegyverzésére.

Lieber állapota.

Budapest, decz. 11. (Saját tud. táv.)
Lieber képviselő gyomor-baja ma éjjel oly heves tünetek közt lépett fel, hogy a képviselő kénytelen ágyát őrizni. Most már azonban a javulás útján van.

Spanyol helyzet.

Budapest, decz. 11. (Saját tud. távirata.)
Az új liberális-konzervatív-párt egyik gyűlésén Romezo Robledo mintegy 6000 ember előtt beszédet tartott, amelyben Martinez Campos tábornokot hevesen megtámadta. Midőn szólt Weyler tábornokról megemlékezett, a gyűlés ezt tetszéssel fogadta. A szónok egyebek közt azt mondta, hogy egyedül a konzervatívek ké-pesek a nemzeti termelés munkáját megoltal-mazni. A szabadelvűek felelősek a háborukért és a hazát érő szerencsétlenségekért. A sajtó is hozzájárul ehhez a szerencsétlenségekhez, mert az amerikai Egyesült-Államokban azt a véleményt keltette, hogy a spanyolok kegyetlen nép. A kormány az oka annak, hogy a hadse-reg nem felelhet meg feladatának. Az auton-omia nem egyéb államcsínynél s a felháborodott nép fog itélkezni felette. Mac-Kinley üzenete kárhözható. A szabadelvűek a haza és a hadsereg becsületét külföldiek kezébe adják. A konzervatívek azonban — úgy látszik — ké-szek Weyler tábornokot támogatni. Szólt azzal végzi beszédét, hogy állást foglal a háboru foly-tatása mellett.

KÖZGAZDASÁG.

A Biharmegyei gazdasági egyesület igaz-gató-vá asztmánya Nagyváradon, 1897 deczem-ber hó 15-én d. u. 3 órakor az egylet hívtata-los helyiségében, Nagy Sándor-utca, Eleméri-ház gyűlést tart.

Tárgyak:

1. Kereskedelemügyi miniszter tudatja, hogy a vasuti díjkezdvezményt a tengeri és árpa szállítá-sra nem adja meg.
2. Földmivvelésügyi miniszter a mesterséges borok készítésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló kereskedelemügyi miniszteri rendeletet megküldi.
3. Földmivvelésügyi miniszter a fáskolák és fásításról szóló szabályrendelet alkotása tárgyában leiratot intéz.
4. Földmivvelésügyi miniszter a trágyasóknak külföldről mezőgazdasági célokra való behozatala tárgyában kiadott körrendeletet megküldi.
5. Földmivvelésügyi miniszter a Bihar-Diószegen okt. 24. tartott szőlőszeti és borgazdasági tanfolyam vizsgájára meghívott.
6. Földmivvelésügyi miniszter tudatja, hogy Budapest székváros közelében egy sertésvész elleni vérsávot előállító telepet állított fel.
7. Földmivvelésügyi miniszter a magyar korona országainak mezőgazd. statisztikája című munká-nak 1., 2 és 3. kötetét megküldi.
8. Földmivvelésügyi miniszter leiratot intéz a párisi vilákiállítás tárgyában.
9. Az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás m. kir. kormánybiztosa felhív a kiállításon való részvétel tárgyában.
10. Földmivvelésügyi miniszter növénykísérleti állomás jelentését megküldi.
11. M. kir. dohánygyedék központi igazgató-sága a m. kir. dohánygyedárúság 1896. évi sta-tisztikáját megküldi.
12. Gazd. egyletek országos szövetsége tu-datja, hogy az egyesületünk által a sertésvész

elleni védekezés tárgyában tett javaslatunkat a szövetségi nagy gyűlés elfogadta.
 13. Előterjesztés a kis gazdák oktatása czéljából a vármegyében tartandó felolvasások tárgyában.
 14. Előterjesztés a vármegyében létesítendő mintagazdaság tárgyában.
 15. Jelentés az egylet által Bihar-Diószegen tartott tenyészállat-kiállításról.
 16. Jelentés az egyleti telepre levezetendő vízvezeték tárgyában.
 Nagyvárad, 1897. december 8.

Szabó József,
 egyleti elnök.

Mezőgazdasági apróságok.

A mai nehéz gazdasági viszonyok között nem csekély gondot ad ám a gazdának az, hogy gazdaságának üzletágában mely növények termelését karolja fel. Igaz ugyan, hogy a buza ára a folyó évben jelentékeny emelkedést mutatott, de ez az egy körülmény nem szolgáltatott még elegendő alapot arra, hogy elvakítson bennünket, s a buza termelés fokozására serkentsen; mert a mint váratlanul érintette a gazdaközönséget ez idén az az óriási áremelkedés, ép oly váratlanul érheti majd a közel jövőben ismert egy nagy és még veszedelmesebb árcsökkenés. — A buzánál vagy egyáltalában a gabonatermelésénél megállapodni tehát nem lehet. — Érdekében áll a gazdának, hogy folytonosan új jövedelmi források megnyitására gondoskodjon új termelési ágak felkarolása, meghonosítása által. A feladat azonban nem könnyű, mert nézzük csak mit tapasztaltunk az állattenyésztés és növénytermelés egyes ágainál. Szarvasmarha tenyésztésünk félelmetes ellensége a ragadós tüdőlobb, a ragadós száj és körömfájás alaposan megzavarta szarvasmarha állományunkat, sőt mi több, tönkre tette egész vidékek marhaállományát; sertés állományunk legnagyobb része a sertésvésznek lett áldozata annyira hogy milliókra rugott azon összeg, melyet a gazdaközönség, e téren szenved.

A növénytermelési ágban hasonló calamitásokkal találkozunk. — Burgonya termelésünket a sok állati és növényi ellenségek helyenként egészen tönkre teszi; cukoriparunk veszedelmes helyzete a cukorrépa termelésnek vet gátat, dohánytermelésünk fejlesztését a monopolum zárja korlátok közé; a lóheremag ára évről-évre apad, egyszerűval súlyos gondok nehezeden a gazdaközönség válára s valóban nem eléggé lehet csodálkozni azon, hogy dacára a rossz helyzetnek, a gazdaközönség szívósan fejleszti tetterejét a megélhetés nehéz napjaiban s nem csügged, sőt ellenkezőleg a legkomolyabb törekvéssel s igazi férfias eréllyel lát hozzá a válságos állapot megszüntetésére örömmel tapasztaltuk a többek között, hogy a termelésben helyt ad az ipari növények egynek-melyikének, így a cikóriának, komlónak stb. s bár az eddigi eredmények nem a legfényesebbek, de azért olyanok, hogy reményt adnak kedvező eredményre. Hogy minálunk a komlótermelés nem eredményez még oly sikert, minőt Csehországban, Franciaországban, Belgiumban tapasztalhatunk, annak egyedüli okát abban kereshetjük, hogy a művelés terén nem bírnak még oly sok tapasztalattal s gyakorlattal, mint az említett országok komlótermelői. A mi azonban késik, el nem mulik. Bizonyára eljő nemsokára az az idő, mikor a mi komlónk is kiállja a versenyt a saazi, aushai vagy palzi komlóval; mert komlótermelésünk mindinkább intenzívebb jellegűt kezd ölteni s iparkodnab komlótermelőink a külföldi komlótermelők e téren gazdag tapasztalatait érvényesíteni.

Erre egyébként nagy szükség is van, mert hazánk számos vidékén igen jövedelmező s nagy figyelmet érdemlő művelési növény a komló, amelynek jövedelmezőségét helyes termelési szabályok betartásával nagyon lehet fokozni. Jó védett fekvés, megfelelő talaj, annak okszerű megmunkálása, kitűnőnek ismert fajták behozatala, czélszerűen végrehajtott trágyázás, mind oly tényező, mely e termés eredményt lényegesen módosíthatja.
 Az említettek közül különösen a trágyázás gyakorolja a legnagyobb befolyást úgy a mennyiség, mint a minőség javulására.

Ujabb időben már a műtrágyák is alkalmazást nyernek a komlós kertekben s a mint az ez irányban tett kísérletek eredményei igazolják a szuperfoszfátnak és chilisalétronnak elhíntése nem maradt eredmény nélkül.

Több oly adat áll rendelkezésre, a mely szerint a jelzett műtrágyák holdankint csaknem egy métermázsza többletet idéztek elő, a mi a komlónál — tekintve annak magas árát — mindenesetre számot tevő körülmény.

TOZSDE.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Gabonatózsde.

Készáru búzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, decz. 11.

Buza tavaszra	11.91
Tengeri	5.41
decemberre	4.93
Rozs ősze	8.65
Zab ősze	6.36

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, decz. 11.

Osztrák hitel	352.75
Magyar hitel	384.25
Allamvasut	334.50
Déli vasut	89.87
Rimamurányi	246.—
Magyar jelzalog	275.50
Magyar leszámítoló	529.25
Villamos vasut	280.50
Salgótarjáni	261.—
Iparbank	101.25
Budapest közuti	389.—
Kereskedelmi bank	1444.—

Bécs, december 11.

Az irányzat gyenge.

Osztr. hitel	352.87
Magyar hitel	384.85
Allamvasut	334.50

Hivatalos arfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsden 1897. december 11-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.20
Magyar koronajárdék	99.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-bb	120.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
lalmérségi jog megváltási kötvény	100.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereségy sorsjegy-kölcsön	132.50
Tízszázalékos és szegedi sorsjegy kölcsön	138.—
Osztrák járdék papírban	101.25
Osztrák járdék ezüstben	101.25
Osztrák járdék aranyban	121.75
Oztrák korona járdék	101.75
1860. osztrák államsorsjegyek	143.25
Osztrák magyar bankrészevény	945.—
magyar hitelbank részvény	384.—
Osztrák hitelintézeti részvény	351.75
Páris vista	334.—
20 márkás arany	956.—
Német birod lmi márka	591.50
London vista	120.60
Páris vista	47.80
20 márkás arany	11.83

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Most

rövid ideig.

Miután szalámi gyártáshoz vágatok ser-
 téseket

Friss hájnak kilóját 64 kr.

Kocsonya húsnak kilóját 38 kr.

jutányos árban számíthatom.

Fröhlich János,

hentes

376. 1 3.

Fő-utca, Rimanóczy-ház.

FUTTAKY PEWNY IRÉN

a budapesti magyar királyi opera primadonnája.

TAKÁTS MIHÁLY

a budapesti magyar királyi opera első baritonistája által

NOSEDA KÁROLY tanár és zeneszerző

közreműködésével

1897. évi december hó 15-én,

a „Fekete Sas” nagytermében

tartandó

HANGYERSENY

Műsora:

- Liszt F.: Cantique d'amour; zongorán előadja: Noseda Károly.
- Thomas A.: Duett „Hamlet” cz. operából; éneklők: F. Pewny Irén és Takáts Mihály.
- Schumann R.:
 - a) Olyan mint virágszál . . . } éneklők: Takáts Mihály.
 - b) Tavasz
 - c) A két gránátos
- Erkel F.: La Grange-ária „Hunyady László” cz. operából; éneklők: F. Pewny Irén.
- a) Godard B.: 2-ik Mazurka; zongorán előadja: Noseda Károly.
- a) Zimay: »Nem hallottam soha ily bus harangszót»; b) Pap Z.: »Elsárgul a falevel»; c) Pap Z.: »Hát miért nem muzsikálnak?« éneklők: Takáts Mihály.
- a) Noseda K.: »Noch einmal sag;« } éneklők: F. Pewny Irén.
- b) Herzfeld V.: Liebespredigt; c) Kovács E.: Erdélyi emlék »Szerelmem»; } éneklők: F. Pewny Irén.
- Leoncavallo R.: Duett a „Bajazzok” cz. operából; éneklők: F. Pewny Irén és Takáts Mihály.

Kezdeteste 8 órakor.

**HELYARAK: Körszék 3 frt. Támlás-
 szék 2 forint. Zártszék 1 frt 50 kr.
 Földszint 1 frt. Számozott karzat 1 frt.
 Karzat 50 kr.**

Jegyek előre válthatók **LASZKY ÁRMIN** könyvkereskedésében Kossuth-utca, Bihar megyei takarékpénztár házában.

A „FEKETE SAS” szálloda

éttermében

MA, VASARNAP,

utolsó nagy

BÜVÉSZ-ESTÉLY

és

villamos, bűvész- és spiritisztikai

előadás

rendeztetik az előnyösen ismert **Illusionista, equilibrista, gondolatolvasó, állati hangutánzó, gyorsvésző és billiard-művész**

CARMELLINI M.

Az estélyen megjelenő t. vendégek ingyen emlékül kapják saját monogrammjukat Carmellini urtól bevésve.

Kezdeteste 8 órakor.



Üzlet teljes felosztása miatt
hatóságilag engedélyezett nagy
VÉGELADÁS.

Tisztelettel értesitem a n. é. vevő közönséget hogy üzletemet teljesen felosztatom és ennek folytán a raktáromon levő összes árukat minden elfogadható árban kiárusítom.

Eladásra kerülnek

Ruhaszövetek, barchetek, selymek, bársonyok és plüschek, szőnyegek, függönyök, vásznak, asztalneműek, férfi és női fehérneműek továbbá női és leány felöltők stb.

A nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívom e rendkívüli alkalomra, a midőn a fent felsorolt áruk

**a beszerzési áron alul
beszerezhetők.**

Kiváló tisztelettel

Szandicz Adolf.



Sürgönczim: **Alacsritter.**

Karácsonyi kiállítás.

A nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívjuk

Karácsonyi kiállításunk

megtekintésére.

Egyszersmind ajánljuk mind a legolesőbb bevásárlási forrást, ugymint, mindenféle **karácsonyfa diszek, bombonierek, dobozok, czukorkák**, teljes karácsonyfára való díszítés 1 fnt 50 krtól egész 3 frtig ezen olcsó árakat azért állapítottuk meg, hogy a nagyérdemű közönség meglegyen kimélve a sok hiába való járkálástól.

Ajánljuk továbbá ő Felsége a király által kitüntetett csokolád szalon bonbonokat **diós, mákos és tejes** kalácsokat. Vidéki megrendelést gondos csomagolás és pontos szétküldés mellett teljesítünk, elvállalunk karácsonyfa díszítést, melyet tisztelt vevőinknek díjmentesen díszítünk.

A n. é. közönség szives pártfogását alázattal kérjük

Alacs és Ritter,

czukrász.

Nagy-Várad, Bémer-tér.

Sürgönczim: **Alacsritter.**

BELÉPÉSI FELHÍVÁS!

A »POLGÁRI TAKARÉK- ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET«
III-ik ÉVTÁRSULATÁBA.

348 5-15

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet” módosított alapszabályai szerint 1898. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1900. év végeig tart. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket *s minden üzletrész után hetenként 10 kr (20 fillér) fizetendő.* A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések daczára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg $\frac{1}{2}$ részét 6%-os kamattal mellet minden, előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok belépésének és a heti fizetések bérmentes teljesítésének

megkönnyítése céljából a szövetkezet a póstatakarékpénztárnál számlát nyitattott.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 5 kr beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskáját.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik az 1898. január 3-tól kezdődő 3-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a szövetkezet üzlethelyiségében (Szent László-tér, Kovács-féle ház) **mielőbb** beiratkozni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1897. november hó.

A »Polgári takaré- és segélyszövetkezet«
igazgatósága.

A III-ik évtársulat befizetési napjai:

hétfő délután 3—5-ig,
csütörtök délután 3—5-ig.

A szövetkezetnek eddig több mint 1100 tagja van, mintegy 20,000 üzletrészszel.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS.

FREYBERGER ALBERT-nél

az összes áruk, mint

Blousok, muffok, sapkák és a raktáron levő divatcikkek
félárban árusítatnak.

A karácsonyi ünnepekre a legalkalmasabb ajándéku szolgáló

kézimunkák

gyönyörű választékban, **potom áron** kapható

FREYBERGER ALBERT-nél,

Nagyváradon, fő-utca.

Palais Royal

a fő- és székváros legnagyobb áruháza

ORLAY SÁNDOR, perzsa eszászari, spanyol királyi udvari szállító.

Budapest, Koronaherceg-utca 8. (Harisch-bazár.)

Gyémánt-utánzott ékszerek, valódi arany- és ezüst-foglalatban, fülbevalók, gyűrűk, melltűk, gyöngyök stb. tiz évi jótállás mellett.

Chinai ezüst-árak

30 évi jótállás mellett.

Vajtartók, cukortartók, kenyérgosarak 1-50, 2-250, 5 frt és feljebb,
gyümölestálak, kenyérgosarak 250 frittól 750, 15 frt és feljebb,
evőkészletek párja 1-50, 250, 375,
evőkészletek egészen komplett kivételben 12-20-30- és feljebb,
gyertyatartók párja 250 3-350-5 frt és feljebb,
cognac-készletek 2-3-5 frt és feljebb,
kenyérgosarak 250 kr.

Valódi párisi legyezők.

gáz, selyemesipke, marabú és structoll darabja —50, —75
1-125, 150 frittól, 500 frittig.

valódi ezüst fogantyus botok 350-5-750 és feljebb,
valódi svájci zsebórák 3-450, 650 és feljebb,
színházi látesővek 2-275, 350, 5- és feljebb.

finom bőr diszműárak, u. m. szivar- és
levél-tárcák cimerral vagy monogram-
mal stb. stb., célszerű nászajándékok.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Butor kiárúsítás!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására
hozni, hogy nagyváradai fiók üzletem feloszlatom, ennél
fogva a raktáron levő összes

BUTOROKAT

saját áron alul a meddig a készlet tart kiárusítom.

tisztelettel

Killer Ede,

butorgyáros, cs. és kir. udvari szállító.



Richter-jele Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házaszer ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta meghízható, fájda-
lomcsillapító bedörzsölésként alkalmazták kőszvénynek,
csúsznál, tagzsugatságnál és meghűléseknek és az orvosok
által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A
valódi Horgony-Pain-Expeller, gyártója Horgony-Liniment
szert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia.
40 kr., 70 kr. és 1 frt áttegenkénti árkban majdnem minden
gyógyszertárban készletben van; fő raktár:
Török József gyógyszerésznél Budapesten, Be-
vásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert
több kisboltban utánzat van forgalomban. Ki
nem akar megráncsolni, az minden egyes
üveget „Horgony” védjeggyel Richter-jele
vel, néha mint nem valódi áruval, megvásárolja.
Richter & AB az árak és a készlet adatait, BUDAPEST.

Legdivatosabb ékszerek, láncok,
gyűrűk, a legkitűnőbb svájci zseb-
órák, ébresztők, díszes ingaórák stb.
a legolcsóbban vásárolhatók ugy
kézpénzen mint

előnyös részletfizetésre

5 évi jótállás mellett.

SERÉNYI

elsőrangú arany, ezüst, ékszer és óra-gyárt
raktárban

Budapest, VII. Erzsébet-körút 34. sz.

I. emelet.

Audemars Frères genfi óragyár
vezérképviselte.

Az orosz csár udvari szállítója.

Ő felsége I. Ferencz József leg-
magasabb elismerése 1873.

Vidéki megbízásokra különös
gond fordítatik.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Karácsonyi ajándék-tárgyakat

felnőttek, vagy gyermekek részére ne vásároljunk előbb sehol, míg meg nem néztük

KALENDA JÁNOS

Szent László-téri karácsonyi kiállítását,

a hol a bel- és külföld legremekebb gyártmányai kaphatók

leszállított olcsó szabott árak mellett.

Gyermek-játékokból óriási választék van kiállítva a legolcsóbb darabtól kezdve a legfinomabb különlegességig.

Kitűnő első rendű varrógépek kaphatók előnyös feltételek mellett fenti cég
fiók üzletében Sas-utca Mezey-házban, ugyanott varrógépek szakszerűen javíttatnak.

373 1-10